Ornamo Palkinto Award

1.18

Ornamon lehti
ornamo.fi

Tinkimättömät

Tänä vuonna Ornamo-palkintoa tavoittelee neljä alansa pioneeria.

Sivu 10

ANNA MATTELMÄKI
EMILIA KIIALAINEN
MARTTI LUKANDER
RENATA JAKOWLEFF

Muotoilu-ajattelu uudistaa peruskoulua
s.26–29

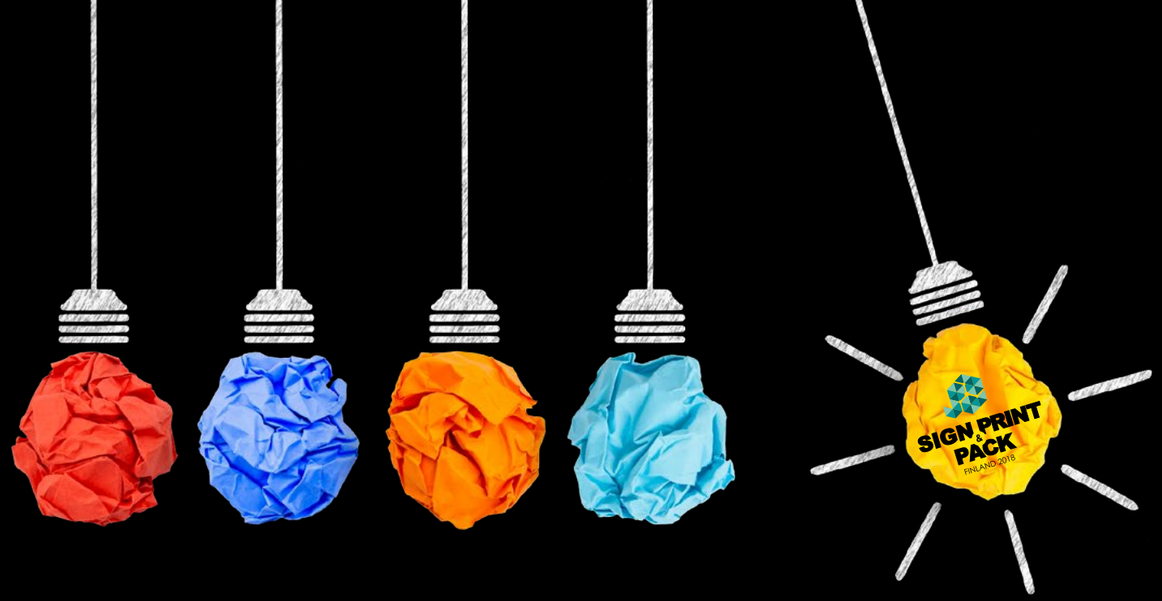

Tarvitsetko ideoita luovan työsi toteutukseen?

Just ask Antalis!

Antalis on mukana Sign, Print & Pack -messuilla 14.-15.3.2018.
Tule osastollemme E:35 saamaan inspiraatioita
ja tutustumaan mm. mielenkiintoisiin sisustusmateriaaleihin:
Coala Magnetics, Coala Wall Design, Cover Styl'.
Luvassa myös lanseerauksia!

ANTALIS OY
Puh. 040 864 1439 Konsultointi
Puh. 0201 800 200 Paperit
Puh. 0201 800 254 Suurkuva
Puh. 0201 800 255 Pakkaaminen
www.antalis.fi | riikka.mouhu@antalis.com

antalis TM
Just ask Antalis

Pääkirjoitus.

ps. Ornamo-palkinto jaetaan 26.4. Juhlitaan yhdessä Ornamo-palkinnon saajaa!

Kehu kollega päivässä

Suunnittelijan ammattieettiset ohjeet sisältävät ohjeita suunnittelijoille toimintatavoista niin toimeksiantajan, ammattikunnan kuin kollegoidenkin kanssa. Ohjeet on laadittu tukemaan alan ammattikäytäntöjä ja hyviä tapoja. Keskeinen selkäranka muodostuu korkeasta ammattitaidosta ja suunnittelun laadusta. Ammattilaisen tulee toimia ammatissaan rehellisesti eikä vahingoittaa ammattikunnan mainetta. Myös ilmaisen työn tekeminen on kollegiaalisuuden ajatusta vastaan ja laajamittaisena vaikuttaa suunnittelijakunnan arvostukseen sekä lisää alan epätervettä kilpailua. Suunnittelijan tulee kunnioittaa toisten suunnittelijoiden tekijänoikeuksia ja perustaa ammatillinen maineensa omiin ansioihinsa ja tunnustaa muiden osuus suunnittelutehtävässä.

Kollegiaalisuus liittyy ammattikunnan yhteenkuuluvuuteen sekä ammattilaisten keskinäiseen arvostukseen. Ornamon jäsenet ovat vuosittain esittäneet Ornamo-palkinto-ehdokkaiksi kollegoitaan. Ehdokkuus on kollegoiden ylin arvostuksen osoitus ja siten merkittävä tunnustus.

Muotoilijat ja taiteilijat joutuvat jatkuvasti perustelemaan työnsä lähtökohtia ja laatua eri näkökulmista. Eettiset periaatteet eivät aina toteudu, mutta ne ovat jatkuvasti mukana päätöksenteossa, suunnittelutyössä ja työn kehittämisessä. Tämän vuoden Ornamo-palkintoehdokkaat **Renata Jakowleff**, **Martti Lukander**, **Anna Mattelmäki** ja **Emilia Kiialainen** edustavat oman alansa huippuosaamista ja suunnittelun laatua tavalla, joka synnyttää jotakin uutta. Mikä heitä ajaa eteenpäin? Siitä voit lukea tämän lehden sivuilta 12–22.

Ryhtyminen ammattieettiseen keskusteluun on merkki ammatinharjoittamisen kypsymisestä vaiheeseen, jossa identiteetti on ammattilaisten yhteisössä ymmärretty ja ymmärretään tarve kehittää sitä tietoisesti. Kollegiaalisuus on voimavara, jota pitää elää päivittäin todeksi.

Salla Heinänen, toiminnanjohtaja

Ornamo 1.18

LAURA OJA

Skidiakatemian tokaluokkalaiset kerholaiset Jalo Jokelainen ja Tomas Karhapää tutkivat Designmuseon California-näyttelyn hymiöseinää.
sivut 26–29

TÄSSÄ NUMEROSSA:

12 **Edessä vaikea valinta**
Renata Jakowleff, Martti Lukander sekä työpari Anna Mattelmäki ja Emilia Kiialainen ovat saavuttaneet Ornamo-palkintoehdokkuuden vuonna 2018.

25 **Lakimies vastaa**
Uudella palstalla Ornamon lakimies käsittelee muotoilualan oikeudellisia kysymyksiä tapausesimerkkien kautta.

26 **Skidiakatemiassa opitaan rohkeutta**
Muotoilukasvatuksella on paljon vaikutusta lapsiin. Tärkein muotoilijan työkalupakin väline on sydän – empatia. Ornamon ja Designmuseon Skidiakatemia-muotoilukasvatuskerhoissa opiskellaan ongelmanratkaisua ja ryhmässä toimimista.

30 **Nostetta messuilta**
Frankfurtin Heimtextil-messut ovat sisustustekstiilialan suunnannäyttäjä ja trendien luoja.

33 **Älä kompastu apurahahakemuksen kanssa!**
Selkeä suomi ja hyvä suunnitelma vievät pitkälle apurahahakemuksen kanssa. Ornamon projektipäällikkö Petra Ilonen kokosi vinkkejä kaikille apurahahakemusten kanssa pähkäileville hakijoille.

VAKIOT:

3 Pääkirjoitus **6** Tapetilla **34** Kuukauden taiteilija **39** Suunnittelija kertoo
40 Kolumni **41** Jäsenille **46** Ornamo media

Viikkotiedote Jäsenenä saat tärkeimmät uutiset ja vinkit sähköpostiisi joka viikko. **Kotisivut** *www.ornamo.fi*
Jäsenpalvelut verkossa Saat käsiisi koko Ornamon jäsenpalvelupaketin, mm. sopimusmallit, oppaat ja ajankohtaiset haut: *www.ornamo.fi/kirjaudu*
Finnishdesigners.fi Luo oma portfoliosi ja näy ammattilaisten joukossa! **Ornamon lehti** Saat lehden kotiisi kannettuna neljä kertaa vuodessa. Sähköinen versio jäsenille: *www.ornamo.fi/ornamon-lehti* **Facebook** Tykkää Facebook-sivustamme niin pysyt aina ajan tasalla tärkeimmistä jäsenasioista ja Ornamon toiminnasta. Löydät meidät osoitteesta *fb.me/Ornamory*. **LinkedIn** Seuraa meitä LinkedInissa ja liity muotoilualan ammattilaisten joukkoon. Löydät meidät nimellä *The Finnish Association of Designers Ornamo*. **Twitter** Ornamon Twitteristä luet tuoreimmat kuulumiset muotoilualalta. Twiittaa meille muotoilualan polttavista aiheista *@Ornamo1*. **Instagram** Kurkista Ornamolaisten maailmaan kuvien avulla. Löydät meidät nimellä *@Ornamory*.

TEKSTI SAARA ARGILLANDER

CLARICE FINELL:

Teosmyynti tulee taas

ORNAMON TEOSMYYNNIN galleristi **Clarice Finell** on innostunut jo tutuksi tulleesta haasteesta, Teosmyynnin ripustuksesta.

”Hyvän myyntinäyttelyn ripustaminen poikkeaa taidenäyttelyn ripustamisesta etenkin siinä, että ripustettavana on kokonaisuus, jolla ei ole tiettyä teemaa tai yhtäläisyyttä. Teokset ovat materiaaleiltaan, muodoltaan ja väriltään erittäin heterogeeninen ryhmä. Silti kokonaisuuden tulisi esitellä kaikki teokset yhtä hyvin ja jokaisen teoksen eduksi.”

Aiempien vuosien tapaan osallistujien kirjo tulee olemaan laaja. Tämä on Finellin mielestä rikkaus. ”Kun ei ole mitään hallitsevaa suuntausta, myös uudet ilmiöt ovat mahdollisia. Ornamon Teosmyynnin rikkauksia on se, että siellä löytyy monenlaisia teoksia – jokaiselle jotakin.”

Joitakin ilmiöitä Finell on kuitenkin alalla huomannut.

”Erilaisten kierrätysjuttujen lisäksi ihmiset ovat taas keskittyneet enemmän niihin materiaaleihin, joita ovat opiskelleet tai tehneet jo pidemmän aikaa. Ryijyt ovat jälleen suosittuja. Totta kai tekstiilitaiteessa, mutta esimerkiksi keramiikkateoksissakin on nähty ryijymäistä pintaa. Muutkin perinteiset tekniikat ovat pinnalla ja sen myötä hyvä tekninen ja taiteellinen laatu, joka kestää aikaa.”

Omaa galleriaakin pyörittänyt Finell on työssään huomannut, että keräilijät ovat usein fokusoituneet juuri yhteen materiaaliin, esimerkiksi lasiin.

”Löytyy myös muutama keräilijä, jotka keräävät jotain teemaa, kuten tiettyyn eläimeen liittyviä teoksia. Lisäksi tiedän muutaman keräilijän, jotka ovat erikoistuneet nuorten kykyjen teoksiin. Tarkoituksena on tukea uusia tekijöitä ja ehkä myös yrittää ennakoida, kenestä voisi tulla uusi Gardberg, Bryk tai Jung.”

ANNI KOPONEN

”Ripustuksen tulee olla kokonaisuudeltaan visuaalisesti houkutteleva. Yleisön on ovelta kurkatessaan haluttava astua sisälle.”

Missä mennään, uniikki design ja taidekäsityö? Tutustu Teosmyynnin helmiin Clarice Finellin opastuskierroksessa sunnuntaina 11.3. ja 18.3. klo 13.

Tutustu

Ornamon Teosmyynti 2018

Uniikkeja esineitä, pienoisveistoksia, koruja, keramiikka-, metalli-, lasi- ja tekstiilitaidetta. Ornamon vuosittainen taideteollisen taiteen myyntinäyttely kokoaa Helsingin kaapelitehtaalle laajan kattauksen suomalaista uniikkia designia ja taidekäsitöitä niin uusilta kuin vakiintuneilta muotoilijoita ja taiteilijoita.

Ornamon Teosmyynti Helsingin Kaapelitehtaan Puristamossa (Tallberginkatu 1 C) 10.–18.3.2018. Avoinna arkisin klo 12–18, la–su klo 11–17.

www.ornamo.fi/fi/teosmyynti

Tapetilla.

rahoitus

Uusi Business Finland keskittää luovan alan rahoituspalveluja

MUOTOILUN RAHOITUSJÄRJESTELMÄN uudistuminen on ottanut aimo harppauksen eteenpäin, kun Tekes ja Finpro yhdistyivät vuoden 2018 alussa Business Finlandiksi. Uusi toimija kokoaa saman katon alle Tekesin aiemmin hallinnoimat innovaatiorahoitukset sekä Finpron tarjoamat kansainvälistymis-, investointi- ja matkailunedistämispalvelut.

Muotoilualan rahoitusjärjestelmän uudistaminen on Ornamon tärkeimpiä tavoitteita tällä hallituskaudella. Ornamon taideasiantuntija **Anna Rikkisen** mielestä luovalle alalle tarvitaan kohdennettua neuvontaa ja uudistus on siksi tervetullut.

Business Finland on edennyt vauhdilla viime keväänä työnsä päättäneen **Anne Brunilan** työryhmän linjausten pohjalta. Ornamo on seurannut keskustelua ja antanut luovia aloja koskevan lausunnon.

Tavoitteena on tulevaisuudessa panostaa aineettomaan pääomaan ja luoda sopivia rahoitusvälineitä luovan osaamisen tehokkaaseen hyödyntämiseen. Uudistettuun palvelukokonaisuuteen koottaisiin tärkeimmät yrityskehitys-, kasvu-, neuvonta-, koulutus- ja kansainvälistymispalvelut. Sen toiminta integroitaisiin Business Finlandin toimintaan. Työryhmän esitykseen sisältyy myös ehdotus luovien alojen rahoitusinstrumenttien uudistamisesta. Ornamo työskentelee parhaillaan asian parissa, Rikkinen kertoo.

palkinnot

Tapio Anttilan tuotteille jälleen kansainvälistä tunnustusta

TAPIO ANTTILA COLLECTIONIN uutuustuotteet Limi-tuoli ja Kosmos-valaisin palkittiin kansainvälisesti arvostetulla Good Design® Award 2017 -palkinnolla. Tunnustus nostaa esiin korkeatasoista, omaperäistä muotoilua ja innovatiivisia tuotekonsepteja. Tapio Anttila Collection -tuotteille palkinto on seitsemäs ja suunnittelijalle jo kolmastoista.

edunvalvonta

Toiselle kierrokselle

TIESITKÖ, ETTÄ MUSEOILLE oli viime kesänä tarjolla avustus näyttelypalkkioita varten vuodelle 2018, mutta 250 000 euron potista vain joka kolmas taidemuseo haki avustusta? Opetus- ja kulttuuriministeriö aikoo kuitenkin jatkaa näyttelypalkkioavustuksia useamman vuoden ajan. Sivistysvaliokunnan mukaan ensimmäisen avustushakukierroksen heikkoa menestystä selvitetään ja tiedotusta tehostetaan. Ornamo ja STS jatkavat työtä sen eteen, jotta Suomeen saataisiin näyttelypalkkiosopimus tai -järjestelmä. Järjestöjen tekemän kyselyn mukaan valtaosa, 77 %, ammattitaiteilijoista ei ole koskaan saanut näyttelypalkkiota taidemuseossa pidetystä näyttelystä.

KY
SY

TEPPO VERTOMAA

Jonna Häkkilä

Teollisen muotoilun professori Jonna Häkkilä Lapin yliopistosta luotsaa kansainvälistä DecoChrom-hanketta, jossa tutkitaan printattavan elektroniikan hyödyntämistä tuotemuotoilussa.

Mitä muotoilijan kannattaisi tietää printattavasta elektroniikasta?
Printattavaa elektroniikkaa pystytään painamaan taipuisalle pinnalle. Elementit ovat kuin ohuita kalvoja.

Näyttökalvo upotetaan tuotteeseen, esimerkiksi urheiluvälineeseen, sisustuselementtiin, huonekaluun tai vaatteeseen. Tämä mahdollistaa jokapäiväisten tuotteiden älykkyyden: esineeseen upotetun näytön ja sensoreiden avulla maila voi esimerkiksi mitata lyöntien voimakkuutta ja visualisoida sen pelaajalle ja sängyn päädyn ornamenttikuvio voi vaihtaa väriä yöunen pituuden mukaan.

Näyttökalvon taipuisa materiaali antaa muotoilijalle paljon mahdollisuuksia. Näyttökalvo voidaan vaikkapa taivuttaa esineen ympärille.

Vetämässäni kansainvälisessä DecoChrom-hankkeessa on tavoitteena tuoda printattavaa elektroniikkaa muotoilijoiden ja luovan teollisuuden ulottuville. Tuotamme muun muassa ”elektrokromaattisten näyttöjen kokeilukitin”, jossa on mukana helppoihin teknologiademoihin tarvittavat komponentit.

Tutkimustyön kautta tuomme vuorovaikutteista teknologiaa myös muotoiluopetukseen. Muotoilun opiskelijoilla tulee olla valmiudet yhdistää vuorovaikutteisuutta ja älykkyyttä teolliseen muotoiluun. Syksyllä meillä alkaa uusi sivuaine Creative Technologies, joka osaltaan kasvattaa Lapin yliopistosta valmistuvien muotoilijoiden osaamista muotoilun ja teknologian yhdistämiseen.

Lähetä kysymys
info@ornamo.fi

Tapetilla.

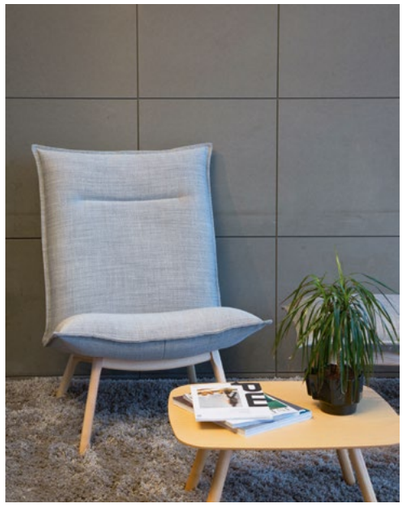

palkinnot

Harri Korhosen tuolille arvostettu muotoilupalkinto

HARRI KORHOSEN INNOLLE suunnittelema Lab XL -tuoli on saanut Good Design® Award 2017 -palkinnon. Lab XL on rentoon kokoontumiseen, aulatiloihin, hotelleihin tai kotikäyttöön soveltuva lepotuoli. Myös Innon muut Lab-sarjan tuotteet ovat saaneet palkinnon vuonna 2015.

fakta

685

Näin monta portfoliota löytyy Ornamon Finnishdesigners.fi-palvelusta. Se kokoaa samalle alustalle muotoilupalvelujen, tuotemuotoilun ja taiteen tekijät. Palvelusta löytyy myös muotoilijoiden verkkokauppoja. Luo oma portfoliosi: www.*finnishdesigners.fi*

kilpailut

Veikkaus etsii parasta vaatesuunnittelijaa

VAIKKA SUOMALAISET VAATESUUNNITTELIJAT ovat kansainvälisesti menestyneitä funktionaalisessa vaatesuunnittelussa, työvaatteiden saralla järjestetään harvakseltaan kilpailuja. Vaatesuunnittelijoilla on nyt näytönpaikka, kun Veikkaus toteuttaa Ornamon kanssa Mahdollisuuksia 2018 -kilpailun. Se käsittää peräti tuhannen työntekijän vaatetuksen ja pääpalkintona on 10 000 euroa. Voittajan suunnittelemia työvaatteita tullaan käyttämään neljässä erilaisessa pelipaikassa: noin 80 Pelaamo-pelisalissa, yhdeksässä Feel Vegas -klubissa, ravintoloiden pelipöydissä sekä Casino Helsingissä. Kilpailutyöt tulee jättää viimeistään 5. maaliskuuta.

Maksuttoman kirjan voi tilata Opinkirjosta tai ladata itselleen täältä: www.*opinkirjo.fi/fi/opettajat_ja_ohjaajat/muotoilukasvatus*

oppaat

Opas muotoilu-kasvatukseen

MIKÄ SOPISIKAAN PAREMMIN tutkivaa otetta korostavan nykyaikaisen kouluopetuksen välineeksi kuin palvelumuotoilu? Kehittämiskeskus Opinkirjon yhdessä Ornamon ja Designmuseon kanssa viime vuonna julkaisema Matka palvelumuotoiluun – opas opettajalle on edelleen ajankohtainen. Muotoilijan työkalupakki antaa kädestä pitäen välineitä muotoiluprojektin toteuttamiseksi oppilaiden kanssa aina uteliaisuuden herättämisestä havainnointiin, luonnosteluun, testaukseen ja lanseeraukseen. Inspiroiva opas osoittaa, että palvelumuotoilu ei ole vain joukko teknisiä menetelmiä. Se on ajattelutapa, joka soveltuu mainiosti oppiainerajat ylittäviin oppimiskokonaisuuksiin. Lue muotoilukasvatuksesta lisää tämän lehden sivuilta 26–29.

Martti Lukander, Renata Jakowleff sekä työpari Anna Mattelmäki ja Emilia Kiialainen ovat saavuttaneet Ornamo-palkintoehdokkuuden vuonna 2018.

TEKSTI JENNA HEINO KUVAT ALEKSI POUTANEN

Edessä vaikea valinta

Puhutteleva lasi ja muotobetoni, kotimainen vaatebisnes sekä inspiroivat tilat ja kalusteet ottavat pian mittaa toisistaan.

PELKÄÄMÄTÖN JA UUTTA LUOVA lasitaiteilija **Renata Jakowleff**. Muuntautuva ja ammattivastuuta kehittävä sisustusarkkitehti **Martti Lukander**. Vaatesuunnittelun sitkeä pioneeriparivaljakko **Anna Mattelmäki** ja **Emilia Kiialainen**. Edessä tulee olemaan vaikea valinta! Lasitaitelija Jakowleff, sisustusarkkitehti Lukander ja Muka va-yrityksen vaatesuunnittelijapari Mattelmäki ja Kiialainen ovat tänä vuonna ehdolla Ornamo-palkinnon saajiksi. Perusteluissaan Ornamon hallitus toteaa, että Jakowleff on arvostettu ja monipuolinen taiteilija, jonka käsissä taipuu lasi ja muotobetoni. Hän tekee myös yhteistyötä yritysten kanssa taiteen edistämiseksi. Sisustusarkkitehtina Lukander on urallaan toiminut pääsuunnittelijana laaja-alaisissa suunnittelutehtävissä luontevana osana rakennusalaa. Tila- ja tuotesuunnittelun lisäksi Lukander on edistänyt aktiivisesti sisustusarkkitehtien ammatillista asemaa.

Muka van Kiialainen ja Mattelmäki ovat puolestaan kotimaisen vaatebisneksen edelläkävijöitä. He ovat onnistuneet tekemään eettisestä, kotimaisesta tuotannostaan kannattavaa ja päässeet markkinoihin kiinni pohjoismaisella tyylillään myös kansainvälisillä mittareilla. Myös työparin aktiivinen toiminta ja yhteisöllisyys keräävät kehuja, sillä he ovat vieneet eteenpäin Tampereen designviikkoa.

Arvostettu tunnustus omien joukosta

ORNAMO-PALKINTOEHDOKKUUS on muotoilualan arvostettu tunnustus, jossa kunnia kumpuaa kentältä kollegojen parista. Ornamon jäsenet ehdottavat joukostaan ansioituneita tekijöitä, joiden parista Ornamon hallitus valitsee kolme ehdokasta. Palkinnon voittajan valitsee ulkopuolinen vaikuttaja. Ornamo-palkinnon suuruus on 5 000 euroa. Palkinto tekee näkyväksi ajankohtaista muotoilua ja taideteollista taidetta. Ornamo-palkintoa on nykymuodossaan jaettu vuodesta 2015, mutta Teollisuustaiteen Liitto Ornamo on palkinnut muotoilualan ammattilaisia aina vuodesta 1981 lähtien.

Ornamo Palkinto Award

Anna ja Emilia taipuvat rohkeasti

Muka va

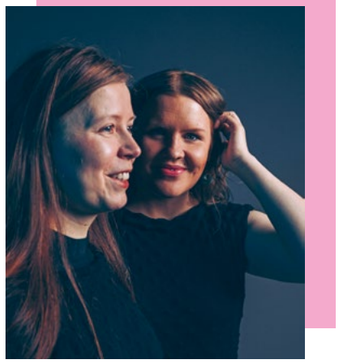

Anna Mattelmäki (s. 1978) on Muka va-yrityksen toimitusjohtaja ja suunnittelija. Entinen työpari Emilia Kiialainen (s. 1983) johtaa DesignOn-Tampereen toimintaa.

Kyllä muoti tulee Italiasta. Näin eräs kauppias tokaisi vaatesuunnittelija **Anna Mattelmäelle**, kun tämä yritti myydä vaatemallistoaan 2000-luvun alussa. Ajat tuolloin olivat täysin toisenlaiset kuin nyt.

”Ei ollut kuin me ja Ivana Helsinki. Ajateltiin, että olemme liian erilaisia emmekä pysty tähän.”

Vuonna 2003 perustettu Muka va on kuitenkin tullut jäädäkseen. Tänä vuonna juhlitaan jo vaatemerkin 15-vuotissyntymäpäiviä. Kotimaan lisäksi vaatteita myydään Islannissa, Sveitsissä ja Saksassa. Viime vuonna yrityksen liikevaihto oli 350 000 euroa. Jälleenmyyjiä on Suomessa 30.

Vuosien varrella yritys on työllistänyt lukuisia ihmisiä ja sen ovista on kulkenut ”ainakin sata-työharjoittelijaa”. Kaikkien vaatteiden valmistus tehdään Suomessa. Kotimaisen vaatebisneksen pyörittäminen vaatii sujuakseen lujia päätöksiä, joiden seuraukset hyvine ja huonoine puolineen ovat havaittavissa usein vasta jälkikäteen.

Yksi vaikeimmista hetkistä koitti viime kesänä, kun Mattelmäen työpari, vaatesuunnittelija **Emilia Kiialainen** siirtyi DesignOnTampere-yhdistykseen puheenjohtajaksi ja hänen suunnittelemansa Muka va mini -lastenvaatemallisto laitettiin ”bänditauolle”, kuten suunnittelijat asian ilmaisevat.

”Meidän olisi pitänyt aktiivisesti hakea sijoittajaa, mutta sitten tiedostimme, että orgaaninen kasvu on meille ominainen tapa toimia ja tämä ei lastenvaatteissa toiminut”, Mattelmäki kertoo.

”Yksi unelma meni murskaksi sillä hetkellä”, Kiialainen muistelee.

”Kaikkia vaihtoehtoja punnittuamme päätimme pistää lastenmalliston pöytälaatikkoon. Mutta nyt on se tilanne, että voimme joskus jatkaa siitä mihin jäimme. Elämässä voi tapahtua ihan mitä tahansa”, Mattelmäki muistuttaa.

MUKA VAN VAATTEET ovat skandinaavisia ja minimalistisia. Käytännöllisyys on suunnittelijoille arvokasta, sillä vaatteen tulee mukautua ihmisen toimintaan. Ja hyvältä pitää näyttää – tietenkin!

Mattelmäen mukaan vaatteen kantajan ei pitäisi juuri miettiä asua yllään. Pointti on siinä, että suunnittelija on miettinyt vaatteen jo valmiiksi.

”Hyvä vaate on siisti ja monikäyttöinen. Suomalaisille merkitsee paljon fiilis siitä, että he eivät ole koskaan liian yli- tai alipukeutuneita. Käytännölliset juhlavaatteet ovat suomalaisille ihan ominainen juttu”, Kiialainen täydentää.

> **”Suomalaisille merkitsee paljon fiilis siitä, että he eivät ole koskaan liian yli- tai alipukeutuneita.”**

HETA SAUKKONEN

Japanilainen tavaratalo otti Muka van vaatteita myyntiin jo vuonna 2004. Kuvassa Muka va SS/18 Silkkivillainen Kirsi Kimono ja Silja housut.

Kiialainen ja Mattelmäki aloittivat yhteistyön malliston suhteen keväällä 2011. Molemmat suunnittelivat vaatemallistoja ja pyörittivät kivijalkaliikettä. Mattelmäki vastasi tuotannosta, Kiialainen myynnistä ja visuaalisesta ilmeestä. Toimintamahdollisuudet paranivat, kun kaupalle ja mallistomyyntiin palkattiin omat vastuuhenkilöt.

”Mitä laajemmin hakee muista verkostoista apua, se auttaa. Täytyy hakea neuvontaa talousasioista, myynnistä ja markkinoista. Ne, jotka tajuavat palkata huippumyyjän, parantavat mahdollisuuksiaan paljon”, Kiialainen sanoo.

JONNA HIETALA

Muka va mini -mallistoa

HETA SAUKKONEN

Muka va SS/18 Musta Dots-kuosinen Pisa paita ja Blackbird-printistä Hulda housut.

”Jokainen tuote on kuin persoona”

Ammattietiikan pohjalta olemme yrittäjiä: haluamme tehdä lähtökohtaisesti järkeviä asioita. Tärkeää on myös se, että vaatteet hyödyttävät ihmistä ja ne on tehty hyvin ja mahdollisimman ympäristöystävällisesti. Meille jokainen tuote on melkein kuin persoona, jolla on oma luonne ja tarina. Ne on ennemminkin synnytetty kuin vain tehty. Pienessä firmassa tämä on mahdollista, sillä ei ole niin kovia paineita volyymista. Voi tehdä yhden hyvän tuotteen huolella ja hinnoitella sen arvon mukaisesti kuin pyrkiä myymään pienellä katteella suuria määriä vähän kehnompia tuotteita. Olemme aina olleet kiinnostuneita myös yhteiskunnallisista asioista. Perustamamme DesignOnTampere-yhdistys kehittää kaupunkikulttuuria ja yhteisöllisyyttä. Oma kokemus suunnittelusta ja yrittämisestä on ollut hyvä pohja luoda tapahtumia luoville yrittäjäkollegoille. Osaamme eläytyä suunnittelijoiden tarpeisiin. Toiminnalla tähdätään inspiroivaan yhdessä tekemiseen, josta hyötyy tekijäjoukkoa laajempi joukko muotoilijoita ja paikallisia yrittäjiä.

MUKA VA KÄYTTÄÄ ALIHANKKIJOINA paikallisia yrityksiä. Ompelimot ja neulomot ovat niin lähellä, että niissä on mahdollista vierailla päivittäin. Tuotteiden tekijät nähdään ennemmin työkavereina kuin alihankkijoina. Tällä hetkellä naiset surevat eläköitynyttä ompelijaa, Sirkkaa, jonka työn jälki ja ammattiylpeys tekivät vaikutuksen.

”Kymmenen vuoden päästä ompelutöitä ei välttämättä voida tehdä Suomessa sen takia, että täällä ei ole ketään joka tekisi”, Mattelmäki pohtii.

Muka va ja DesignOnTampere ovat kasvaneet yhdeksän vuoden ajan, yhtä pitkän ajanjakson mitä Kiialaisen ja Mattelmäen yhteistyö on kestänyt. DesignOnTampere tuottaa kaupunkikarttaa, lehteä ja kolme Designtoria vuodessa. Se vastaa Tampereen design- ja arkkitehtuuriviikko TADA:n muotoiluohjelmasta ja on mahdollistanut paikallisille suunnittelijoille oman osaston tavarataloon.

Kaksikko ei ole koskaan osannut pysyä vain yhden asian parissa ja tämä näkyy heidän toimintansa laajuudessa.

“Olemme intuitiivisesti hakeutuneet tekemään meille merkityksellisiä asioita. Etukäteen ei juurikaan olla pohdittu projektien työläyttä”, Mattelmäki pohtii.

www.mukava.net

URA

2003 **Anna valmistuu taiteen maisteriksi Lapin yliopistosta**

2003 **Neljä naista perustaa Muka van**

2009 **Anna ja Emilia perustavat Design OnTampere ry:n yhdessä 7 muun muotoilijan kanssa**

2010 **Emilia valmistuu Hämeen ammattikorkeakoulusta vaatesuunnittelijaksi**

2010 **Emilia saa 50 0000 euron arvoisen Sammon tekijät -palkinnon työskentelystään Super Mukava -yhteisössä ja Design On Tampere -yhdistyksessä**

2011 **Emilian ja Annan yhteistyö malliston parissa alkaa**

Café Birgitta Helsingin Hernesaaressa (arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Talli, 2014) edustaa sisustusarkkitehdin ja arkkitehdin saumatonta yhteistyötä.

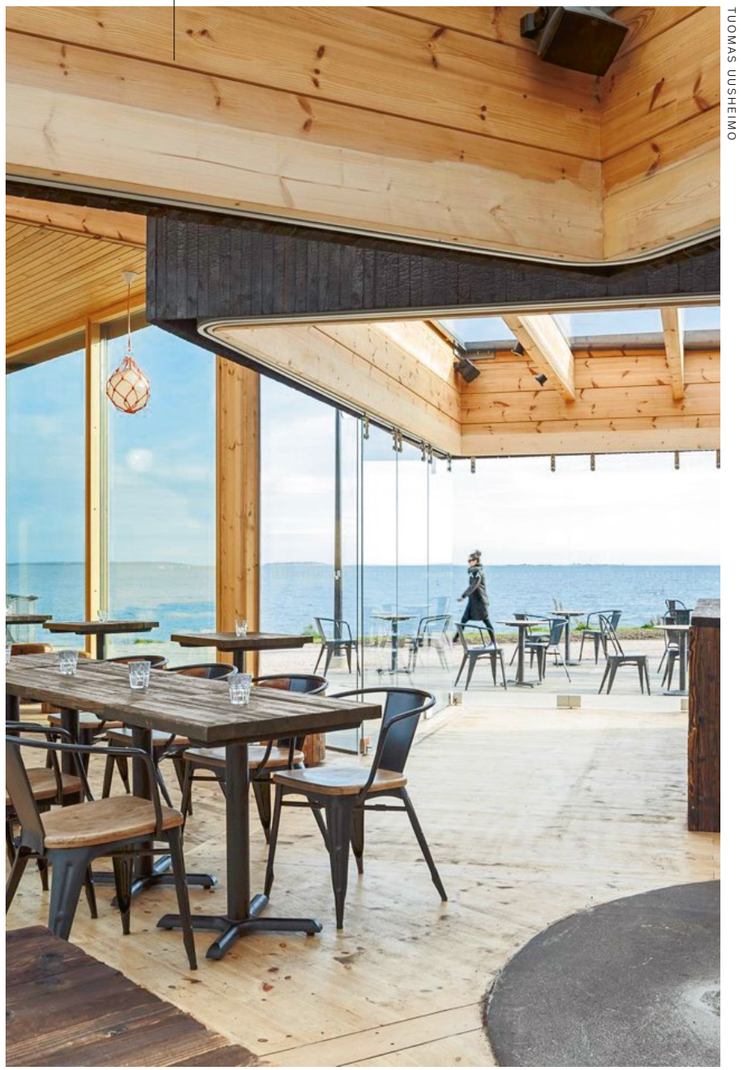

TUOMAS UUSHEIMO

Martti sukeltaa tilaan

Sisustusarkkitehti Martti Lukander

Sisustusarkkitehti **Martti Lukander** muistaa vielä ensimmäisen käyntinsä Suomen Ikeaan vuonna 1997. Matkalla vanha autokin hajosi.

”Muistan sen aina, kun tulimme pois sieltä. Se oli hyvin hämmentävää. Ajattelin, että missä oma markkinarakoni on ja miten voin elää tekemiselläni, kun samaan aikaan ihan kelvollisen näköisiä kalusteita myydään satasella. Ajatus tuntui silloin ihan mahdottomalta.”

Aikansa myös Lukander juoksi Helsingin keskustan liikkeissä tuolimalliensa kanssa, kuten siihen aikaan oli tapana. Lama oli kuitenkin surullinen näyttämö tehdä kauppaa.

”Aika oli huono eikä minulla riittänyt kärsivällisyyttä ja resursseja jatkamiseen. Niinpä siirryin kalustemuotoilusta sisustusarkkitehdin töihin. Sitten tuli Lasipalatsin peruskorjaus, joka oli hurjan hieno ja opettavainen projekti.”

Kolmekymmenluvun funkkis-rakennus peruskorjattiin alkuperäiseen loistoonsa rekonstruoimalla rakennusosia alkuperäispiirustuksiin pohjautuen ja soveltaen rakennusajan tyyliä ja rakennustapaa.

”Pyysin tiimiimme mukaan kokeneemman kollegani **Pasi Hämäläisen**, jonka kanssa suunnittelimme kaikki päätilojen sisustukset, kalusteet ja valaisimet. Vallinneesta restauraatiokäytännöstä poiketen loimme tyylillisesti ehjän kokonaisuuden.”

LUKANDER KUVAILEE TEKEVÄNSÄ perinteistä suunnittelijan työtä. Hän suunnittelee tilamuutoksia, piirtää kalusteita, määrittää värejä ja materiaaleja ja pitää suunnittelusta, jossa jokaisella asialla on merkitys ja yhteys kokonaisuuteen.

Pääsuunnittelijan pätevyydellä hänellä on myös lupa työskennellä rakennusteknisesti vaativammissa rakennusten sisätilojen muutos- ja korjaustöissä, joissa esimerkiksi kenkäkauppatila muutetaan ravintolaksi. Suomessa vain noin

VOITTO NIEMELÄ

Lasipalatsin toisessa kerroksessa sijaitsi kaupungin-kirjasto ennen siirtymistään Postitaloon 10-kirjastoksi. Martti Lukander vastasi kirjastojen sisustussuunnittelusta ja uudenlaisten palvelujen muotoilusta. Lasipalatsin yleisiin tiloihin Martti rekonstruoi kalusteita ja valaisimia alkuperäisiä suunnitelmia mukaillen. Kuvassa ravintolan sisustus.

kymmenellä sisustusarkkitehdilla on pääsuunnittelijan viitta.

Lukander on ollut aktiivinen sisustusarkkitehtien puolustaja. Hän oli ajamassa sisustusarkkitehtien etua 2000-luvun alussa, kun uutta maankäyttö- ja rakennuslakia alettiin tulkita sisustusarkkitehtien ammattikunnalle epäsuotuisasti.

”Rakennuslainsäädäntö muuttui ja välillä virkakoneistossa työskentelevät arkkitehdit linjasivat, että sisustusarkkitehdit eivät saa toimia pääsuunnittelijoina eivätkä hakea rakennuslupia. Se oli ihan sitä, että haluttiin pitää työt arkkitehtikunnalla ja sulkea muut pois. Edunvalvontamme on todella rajallista, koska olemme pieni ammattikunta.”

Pääsuunnittelijana Lukander kokee saaneensa mielenkiintoisempia projekteja ja enemmän töitä. Hän saa pitää langat käsissään, huolehtia asiakkaan resursseista ja vastata tiiminsä ammattitaidosta.

”Arkkitehti ja sisustusarkkitehti ovat tavallaan parivaljakko ja yhteistyötä pitäisi tehdä toisiaan kunnioittaen. Koulutuksessa on tärkeää, että sisustusarkkitehdit pitävät oman ydinosaamisalueensa kirkkaana: täytyy tuntea rakennustekniikkaa, talotekniikkaa, materiaaleja, olla eläytymis- ja ongelmanratkaisukykyä sekä ymmärtää kalustepiirtämisestä sekä valmistustekniikoista.

TÄLLÄ HETKELLÄ LUKANDER kehittää siirrettävää ja lukittavaa, alun perin ulkokäyttöön tarkoitettua myynti- ja tarjoiluyksikköä, joka kulkee nimellä Topbox. Lukander on suunnitellut Topboxin arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Tallissa. Ensimmäisistä toteutuksista ja mekaniikasta vastasi Crateonin toinen perustaja **Juha Kaislaoja**.

”Pelkästään Tukholmassa on yhtä paljon tulevia asiakkaitamme kuin Suomessa yhteensä. Ruotsista suuntaamme Tanskan kautta Saksaan. Kesällä teemme markkinatutkimuksen Münchenin seudulla ja pyrimme löytämään sieltä sopivat yhteistyökumppanit.”

Lukander kokee, että Topboxin myötä hän on saanut tehdä paluuta tuotesuunnittelun pariin. Samalla on täytynyt opiskella myyntiä, markkinointia ja taloutta.

”Olen määrätietoisesti kehittänyt itseäni, kurssittanut ja lukenut. Markkinointi ja myynti on mielenkiintoista eikä minulla ole enää mitään niitä vastaan.”

Lukanderin mukaan sisustusarkkitehdit rakastavat hyvässä ja pahassa työtään enemmän, kuin sitä mitä sillä ansaitsee.

”Rakastamme sitä tuotetta, jota olemme myymässä. Se on tuotteen kannalta hyvä, mutta monesti asiakas haluaa kuulla, mitä hyötyä hänelle on ostamastaan tuotteesta.”

Entä mitä mies ajattelee Ikeasta nyt?

”Toki kestävät, hyvin suunnitellut ja valmistetut kalusteet erottuvat aina ja niille on kysyntää. Niitä ei Ikeasta löydy. Se on se ero”, Lukander sanoo.

”Eläytymisen kyky on tärkeä”

Yritän aina tehdä työni mahdollisimman hyvin, se on selvä. Perehdyn asiakkaan ongelmaan ja ratkaisen sen. Sisustusarkkitehdit ovat ongelmanratkaisijoita, jotka tuovat lisäarvona tilaan esteettisyyden. Asiakkaan lähellä oleminen on meidän voima, johon liittyy vahvasti palvelumuotoilu. Meidän täytyy voida luoda tila, jossa asiakkaamme voi puolestaan harjoittaa toimintaansa mahdollisimman onnistuneesti. Eläytymisen kyky on tärkeä.

Sisustusarkkitehti Martti Lukander (s. 1964) on tehnyt viime vuosina paljon ravintolasisustuksia. Työssään hän pyrkii aina etsimään elementtejä, jotka tekevät tilasta kiinnostavan.

”Pelkästään Tukholmassa on yhtä paljon tulevia asiakkaitamme kuin Suomessa yhteensä.”

URA

1993 **Valmistuu Taideteollisesta korkeakoulusta sisustusarkkitehdiksi ja taiteen maisteriksi**

1996 **Yrittäjäksi ryhtyminen**

1998 **Osakkaaksi arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Talliin**

2000 **Osallistuu Lasipalatsin peruskorjauksen suunnitteluun**

2005 **Lukander aloittaa työt pääsuunnittelijana**

2011 **Perustaa tuotesuunnittelua tekevän Crateon-yrityksen**

EMMI KORHONEN

Tällä hetkellä Topboxeja on kesällä esimerkiksi Kiasman terassilla, Ravintola Kappelin terassilla, Narinkkatorilla ja Tennispalatsin aukiolla. Kampin kauppakeskuksessa Topboxia käytetään myyntipisteenä läpi vuoden.

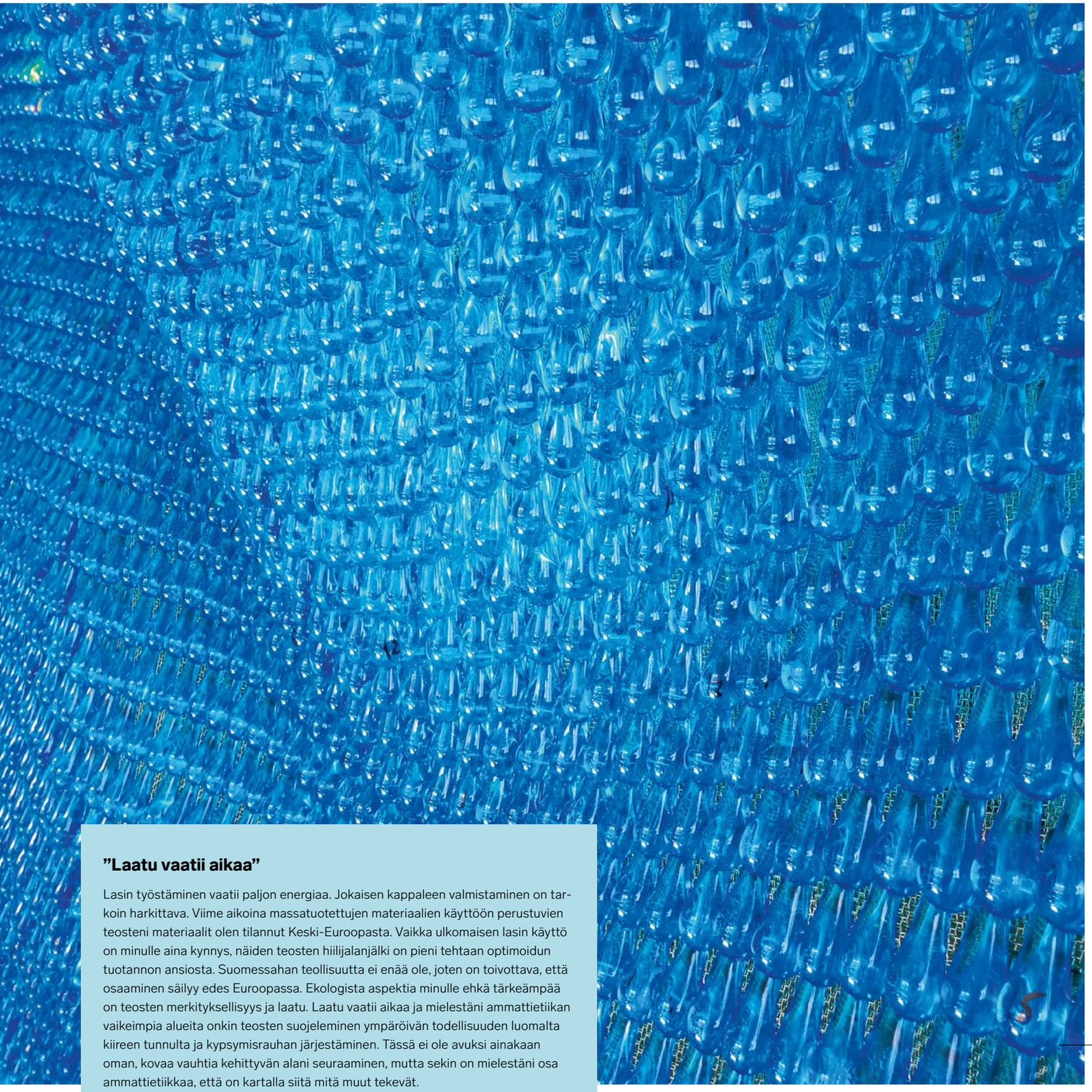

Aalto-yliopiston Dipoliin vuonna 2017 toteutettu teos Blue.

Renata rakastaa vaikeaa

Lasitaiteilija Renata Jakowleff

Lasi on materiaalina kesyttämätön. Se sulaa kuumana uomiinsa hallitsijansa opastamana, mutta lopullista kontrollia siitä ei ole koskaan mahdollista saada. Tämä asetelma kiehtoo lasitaiteilija **Renata Jakowleffia**. Hän hakee sinnikkäästi lasista täydellisyyttä, vaikka tietää aina jäävänsä nälkäiseksi.

”Mikään muu materiaali ei ole yhtä haastava tai tarpeeksi vaikea. Et voi ikinä onnistua sataprosenttisesti”, hän sanoo ja jatkaa.

”Aluksi minua kiehtoi lasissa tekeminen. Sula lasi on reagoiva materiaali. Se on responsiivinen ja elävä. Elävä on sanana vähän klisee, eivätkä ihmiset pysähdy ajattelemaan mitä se tarkoittaa. Lasin kanssa pääsee kuitenkin dialogiin sitä työstäessä.”

Suomessa ei ole montaa lasitaiteilijaa. 50-luvun kulta-ajat ovat auttamattomasti ohi. Jakowleff on Suomessa niitä harvoja, jotka kykenevät tekemään lasitaidetta elääkseen.

”Meitä on niin harva tekijä Suomessa, että kaikki lasitaiteen työhön vuosien varrella liittyvät muutokset ovat hyvin yksilövetoista historiaa. Suomessa on vain kahdesta kolmeen vähän isompaa pajaa, joissa lasia on mahdollista työstää.”

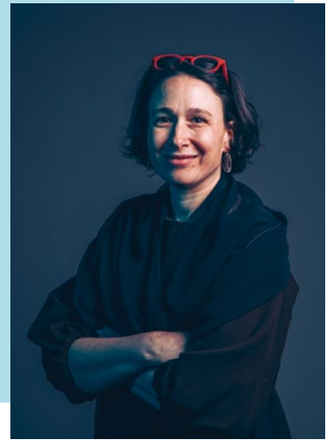

Renata Jakowleff (s. 1974) on ollut aktiivinen kansainvälisissä näyttelyissä, messuilla ja kilpailuissa sekä pitänyt lukuisia yksityisnäyttelyjä kymmenisen vuotta. Hänen teoksiaan on valtion ja Suomen lasimuseon kokoelmissa sekä ulkomaisissa yksityisissä kokoelmissa.

VALMISTUMISENSA JÄLKEEN Jakowleff heräsi pitkään aamuviideltä, kokosi kamppeensa kasaan ja matkasi työskentelemään vuokrastudioihin eri puolelle Suomea, kuten Nauvoon, Riihimäelle ja Nuutajärvelle.

”Se oli aika raskasta. Asuin myös paljon Nuutajärvellä sen ajan, mitä työskentelin. Kaikki vuokrapaikat ovat Suomessa sen verran hintavia, että tekemisen täytyy olla suunnitelmallista. Kokeellisuus puuttui siitä kokonaan”, hän muistelee.

Tilanteen ratkaisi Suomenlinnasta Helsingin edustalta löytynyt studio, jossa Jakowleff saattoi testata ideoita, tutkia ja mennä eteenpäin nopeammalla sykkeellä.

”Suomenlinna toi mukanaan sen, että aloin työskennellä koostamalla pienistä palasista. Monesti taiteen tekemisen taustalla saattaa olla jokin hyvin tekninen syy eli käytäntö sanelee sen, mitä voi tehdä.”

Lasin työstäminen on myös mittakaavan puolesta hyvin lähellä ihmisen kehoa. Omaa kokoaan suurempaa ei jaksa tehdä.

”Sula lasi täytyy voida nostaa uunista pillin päässä, joten lasin koko ei voi olla kovin iso. Vaikka olisi viisi äijää nostamassa, niin silti ollaan tällaisessa

”Laatu vaatii aikaa”

Lasin työstäminen vaatii paljon energiaa. Jokaisen kappaleen valmistaminen on tarkoin harkittava. Viime aikoina massatuotettujen materiaalien käyttöön perustuvien teosteni materiaalit olen tilannut Keski-Euroopasta. Vaikka ulkomaisen lasin käyttö on minulle aina kynnys, näiden teosten hiilijalanjälki on pieni tehtaan optimoidun tuotannon ansiosta. Suomessahan teollisuutta ei enää ole, joten on toivottava, että osaaminen säilyy edes Euroopassa. Ekologista aspektia minulle ehkä tärkeämpää on teosten merkityksellisyys ja laatu. Laatu vaatii aikaa ja mielestäni ammattietiikan vaikeimpia alueita onkin teosten suojeleminen ympäröivän todellisuuden luomalta kiireen tunnulta ja kypsymisrauhan järjestäminen. Tässä ei ole avuksi ainakaan oman, kovaa vauhtia kehittyvän alani seuraaminen, mutta sekin on mielestäni osa ammattietiikkaa, että on kartalla siitä mitä muut tekevät.

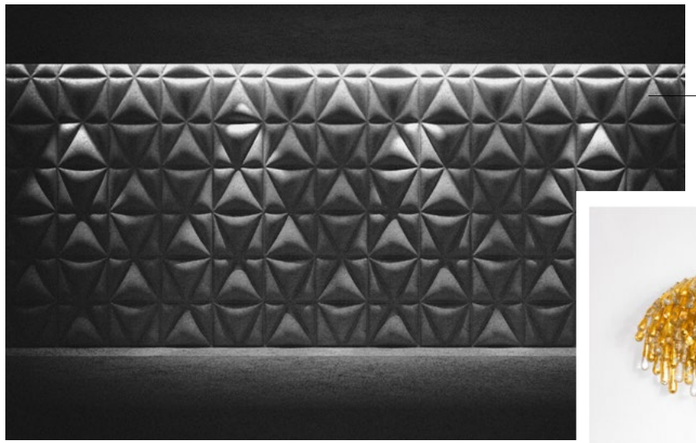

Simulaatio muotobetonin kuviomallista.

Teos Perfume tutkii hyvän maun rajoja.

”Suomessa on vain kahdesta kolmeen vähän isompaa pajaa, joissa lasia on mahdollista työstää.”

koossa”, Jakowleff sanoo ja levittää käsillään ilmaan puolen metrin haarukan.

JYVÄSKYLÄN KANGAS-ASUINALUEELLA lepää tällä hetkellä muotobetoni-menetelmällä kuvioitu tukimuuri. Sen tummanharmaa pinta on kuin verholaskos. Seinän voi nähdä, kun kävellään pihaa kohti. Muotobetoni on Jakowleffin toinen leipälaji ja sen kohdalla puhutaan suurista pinnoista.

”Vastuu tuntuu ihan erilaiselta. En voi tehdä teosta, johon en ole tyytyväinen. Jos betonista tekee jotain, se seisoo siellä yli sata vuotta. Ja kun näitä elementtejä valmistetaan, siinä ei leikitä hetkeäkään. Volyymit ovat isot ja varman päälle pitää pelata.”

Jälkikäteen tuntuu luonnolliselta, että juuri Jakowleffista tuli muotobetonin äiti. Hän itse kuvaa uuden asian opettelun olleen kuin looginen jatkumo, sillä lasin tapaan betoni on plastista nestemäistä materiaalia, jota voi liikuttaa. Jakowleff sai myös hiljattain kutsun tulla puhumaan muotobetonista Unkariin. Hän kieltäytyi.

”Tässä vaiheessa ei vielä kannata kauheasti levittää tietoa ja taitoa, vaan nyt kannattaa kehittää menetelmiä itse mahdollisimman pitkälle ja niin paljon kuin ehtii. Seuraavaksi julkaisen muotobetonimalliston, johon myös muotoilijapariskunta **Elina** ja **Klaus Aalto** tekevät muutaman kuvion.”

Taiteen tekeminen on ollut Jakowleffin elämässä läsnä lapsesta asti. Häntä ei juuri hetkauta, että laulaja Elton Johnkin osti häneltä lasiteoksen kokoelmiinsa vuonna 2014. Pääasia, että joku ostaa.

”En ole vielä ajatellut tässä taakse nojata – päinvastoin. Minulla on korkea työmoraali. Teen paljon töitä ja tunnen vastuuta ajatellessani olevani valtion lasitaiteilijoita. Tämä työ pitää hoitaa hyvin. Yritän olla palkkani veroinen.”

URA

2005 **Renata valmistuu taiteen maisteriksi Taideteollisesta korkeakoulusta**

2006 **Corburger Glaspreis -kilpailu Saksassa**

2015 **Ornamo ja Rudus järjestävät Betoniseminaarin**

2017 **Ensimmäinen muotobetoniteos, tukimuuri, asennetaan Jyväskylän Kankaalle**

2017 **Aalto-yliopiston Dipolin sisäänkäynnin tuloaulaan ripustetaan lasiteos nimeltä Blue**

2018 **Renata saa kolmen vuoden apurahan Taiteen edistämiskeskukselta**

12.–16.9.2018

HUONEKALUT, SISUSTUS & DESIGN

ORNAMON JÄSENILLE YSTÄVÄHINTA HABITAREEN, LISÄTIEDOT:
VIRPI.JOKITALO@MESSUKESKUS.COM, P. 050 376 0835

H

HABITARE

Messukeskus

TEKNIIKAN AKATEEMISET

LIITY ORNAMO-TEK-JÄSENEKSI!

Saat mm. TEKin ura-, laki- ja yrittäjäpalvelut sekä vastuu- ja oikeusturvavakuutuksen.

Lisätietoja:

www.ornamo.fi/ornamo-tek

TEKin jäsenmaksu Ornamon jäsenille on 149 €/v.
Opiskelijajäsenyys on maksuton.

Liity ottamalla yhteyttä Ornamon toimistoon:
office@ornamo.fi, puh. 09 687 7740

Lakimies vastaa.

Lähetä kysymys
jussi.ilvonen@ornamo.fi

Käyttöoikeudesta:

Maija Muotoilija on suunnitellut valaisimen. Suuri valaisinvalmistaja on kiinnostunut ottamaan Maijan valaisimen valikoimiinsa. Valaisinvalmistaja haluaa käyttää omaa alihankkijaansa valaisimen valmistukseen sekä myydä valmiita tuotteita omien jälleenmyyjiensä välityksellä. Valaisinvalmistaja on neuvotteluissa ilmaissut haluavansa valaisimen immateriaalioikeuksiin omistusoikeuden. Maija Muotoilija ei ole varma, mitä oikeuksien luovuttaminen hänen kohdallaan tarkoittaa käytännössä, ja onko hänellä jotakin vaihtoehtoja valaisimen oikeuksien siirtämiselle.

Mitä vaihtoehtoja Maijalla on?
Omistusoikeuksien siirtämisen sijaan Maija Muotoilija voi myös myöntää asiakkaalle käyttöoikeuden suunnittelemansa valaisimen malliin. Käyttöoikeuden nojalla Maija antaa siis valaisinvalmistajalle suostumuksensa siihen, että valaisinvalmistaja saa valmistaa, valmistuttaa, myydä, markkinoida, ja tarjota myytäväksi Maijan mallin perusteella valmistettuja tuotteita. Maijan näkökulmasta tämä käytäntö on parempi kuin omistusoikeuksien täydellinen luovutus, sillä silloin hän ei luovu kaikista oikeuksistaan vaan vain niistä oikeuksista, joita asiakas tulee hyödyntämään.

Mitä muuta käyttöoikeuden suhteen tulisi ottaa huomioon?
Käyttöoikeus voidaan määritellä ajallisesti, alueellisesti ja laadullisesti. Käyttöoikeuden ajallinen määritteleminen tarkoittaa, että käyttöoikeus on voimassa etukäteen määritellyn määräajan. Käyttöoikeus voi olla myös toistaiseksi voimassa oleva tai ikuinen. Alueellinen määritteleminen tarkoittaa, että käyttöoikeus on voimassa tietyllä markkina-alueella tai tietyssä maassa. Laadullinen määritteleminen voi tarkoittaa muun muassa sitä, että mallia saa valmistaa vain tietyillä materiaalivalinnoilla, tai mallin perusteella valmistettuja tuotteita saa myydä vain tietyille jälleenmyyjille. Usein muotoilija ja asiakas neuvottelevat myös siitä, myönnetäänkö käyttöoikeus yksinoikeudellisena vai ei-yksinoikeudellisena.

Mitä yksinoikeudesta tulisi puolestaan muistaa?
Mikäli käyttöoikeus myönnetään yksinoikeudellisena, kannattaa käyttöoikeuden ajalliseen, alueelliseen ja laadulliseen määrittelemiseen kiinnittää erityistä huomiota. Käyttöoikeuden laajuuden tulisi heijastua myös sopimuksen kaupallisiin oikeuksiin. Esimerkiksi korvaus yksinoikeudellisen käyttöoikeuden perusteella tulisi olla merkittävästi suurempi kuin ei-yksinoikeudellisen käyttöoikeuden.

Kysymykseen vastasi Ornamon lakimies **Iiris Adenius**. Palstalla Ornamon lakimies käsittelee muotoilualan oikeudellisia kysymyksiä tapausesimerkkien kautta.

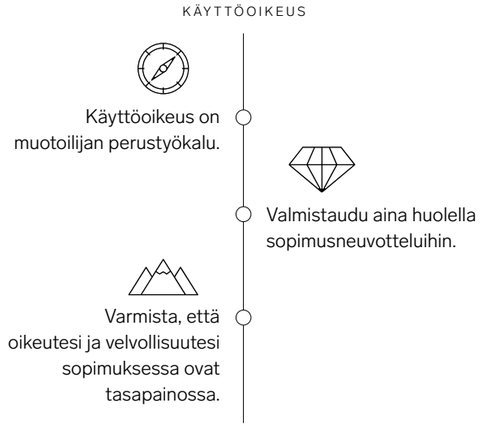

Ornamon lakimies palvelee jäsenasioissa maanantaisin ja torstaisin klo 9–17. Palvelu on Ornamon jäsenille maksuton.

Skidiakatemiassa 2.–5.-luokkalaiset tekevät yhteistyötä sulassa sovussa.

Julius Piacenza näyttää miten muotoilija toimii: suurennuslasilla tutkitaan yksityiskohtia. Alvar Zetterberg tutkii valokuvaajaa. Museolehtori Hanna Kapanen ohjaa ryhmää Designmuseossa.

Lakupaloista ja hammastikuista muodostui yhteistyöllä mittava rakennus. Kuvassa Michael Grandy, Lumi Salo, Elsa Piacenza, Niilo Niininkuru, Julius Piacenza, Tomas Karhapää ja Jalo Jokelainen.

TEKSTI HANNELE HUHTALA, PETRA ILONEN KUVAT LAURA OJA

Skidiakatemiassa opitaan rohkeutta

Ornamon ja Designmuseon Skidiakatemia–muotoilukasvatuskerhoissa opiskellaan ongelmanratkaisua, empatiaa ja ryhmässä toimimista. Helsingissä, Snellmanin ala-asteella, sisustusarkkitehti Natalia Ritari on pohtinut lasten kanssa koulutilojen fyysistä ja psyykkistä vaikutusta oppimiseen ja viihtyvyyteen.

Yhdeksän lasta kiipeää Designmuseon portaita hälisten ja lunta puistellen. ”Meillä on samanlainen penkki kotona!” yksi lapsi huudahtaa. ”Missä se Suomi-konepistooli on?” toinen kysyy. **Natalia Ritari** kehottaa lapset kuuntelemaan museolehtori **Hanna Kapasta**, joka ottaa ryhmän vastaan museovierailulle. Oppilaat ovat 2.–5. luokkalaisia.

Pillimehut, croissantit ja banaanit hupenevat ripeää tahtia. Hanna Kapanen johdattaa lapsia museon studiotilassa muotoilun teemoihin. Keskeiset muotoilijan apuvälineet löytyvät työkalupakista: vasara, kynä, mittanauha, suurennuslasi, sydän. Uteliaisuutta ja empatiaa ei näiltä lapsilta puutu. He ovat jo aiemmin tutustuneet iltapäiväkerhossa sisustusarkkitehdin työhön ammattilaisen ohjaamana.

”Keskeistä #olerohkea-kerhossani on kaikkien hyväksyminen ja yhdessä toiminen, tiimityö. Olemme keskustelleet paljon siitä, kuinka ympäristö vaikuttaa hyvinvointiimme ja käyttäytymiseemme. Myös koulukiusaamista pitää käsitellä, jotta eri osapuolet alkavat ymmärtää toisiaan. Rohkeutta on ottaa muut huomioon! Opetan lapsille yksinkertaisen muotoiluprosessin, jota voi hyödyntää tila- ja tuotesuunnittelun lisäksi arkipäivän toimintojen parantamiseen”, Ritari sanoo.

”#olerohkea on myös somekampanja, joka pyrkii saamaan näkyvyyttä koulukiusaamista vastaan tehtävälle työlle. Olisi hienoa, jos ihmiset jakaisivat omakohtaisia kokemuksia kiusaamisesta ja myös puuttuisivat somekiusaamiseen”, Ritari jatkaa.

Museossa jatketaan workshoppaamista. Erityistä huomiota oman koulun tilasuunnittelussa on osoitettu WC-tiloihin ja kirjastoon. ”Joku oli kirjoittanut vessanseiniin kirosanoja”, yksi lapsista huomauttaa. Sotkemisesta pitäisi siis päästä eroon ja tehdä tiloista viihtyisämmät. Ehdotukset paremmasta suunnitelmasta naurattavat: yksi keksii, että seinät maalataan mustaksi, jolloin niihin ei tavallisilla kynillä pysty kirjoittamaan. Toinen ehdottaa, että johdetaan seiniin sähköä niin, että tuhrija saa säpäkän muistutuksen siitä, ettei niin saa tehdä. Ihan yksimielisyyteen ei vielä päästä. Muotoiluprosessi on kesken. Designmuseovierailun on tarkoitus tutustuttaa väreihin, kuvioihin ja muotoihin. Entä jos WC-tilojen seinät olisivatkin niin kauniit, ettei niitä haluaisi kukaan sotkea?

Hanna Kapanen vie iltapäiväkerholaiset museokierrokselle. California-näyttelyn seinä on täynnä emojeja – kaikille tuttuja hymynaamoja. Kukin saa näyttää, minkälainen ilme kuvaa tämänhetkistä tunnetilaa. Aika montaa hymyilyttää, henki ryhmässä on hyvä. Näyttelyssä on myös Google Earth -sovellus, josta oma koulu löytyy nopeasti. Äkkiä kaikki haluavat selata ja näyttää oman kotinsa, ja tilanteesta meinaa tulla kiukuttelua. Mutta seuraava tehtävä rauhoittaa ryhmän.

> **”Lapset ovat oivaltaneet todella paljon ympäristön merkityksestä ihmiseen ja hyvinvointiin.”**
> **Natalia Ritari**

TANI SIMBERG

Tunteita voi käsitellä kuvien avulla. #olerohkea-kerhossa muotoiluprosessiin kuului myös maalaus.

Muotoilijan työpakin tärkein työkalu on sydän eli kyky osoittaa empatiaa. Vuonna 2015 Marika Lehden vetämässä kerhossa opittiin vaatesuunnittelun perusteita.

Kapanen on varannut hammastikkuja ja lakupaloja. Lapset istuvat geodeettisen kuvun alla ja ryhtyvät muodostamaan omia kuvioitaan rakennukseksi. Jonkun mielestä lopputulos muistuttaa kiipeilytelinettä. ”Jos kaikki eivät olisi olleet tekemässä tätä, siitä ei olisi tullut näin hieno”, Natalia Ritari sanoo. Kun muut siirtyvät jo seuraavaa museohuonetta kohti, yksi pojista jää katselemaan yhteistä rakennelmaa. ”Saako sen rikkoa?”

Muotoilukasvatuksella on paljon vaikutusta lapsiin. Tärkein muotoilijan työkalupakin väline on sydän – empatia. ”Kun luokkakoot ovat isoja, yksilön tarpeiden huomioiminen jää vähemmälle ja kiusaamistilanteita jää huomaamatta. Kerhoni tuo oppilaille uusia taitoja ongelmanratkaisuun ja puuttuu samalla koulukiusaamiseen avoimen kanssakäymisen myötä. Sivusta seuraaminen on myös kiusaamisen hyväksyntää. Tähän kaivataan rohkeutta puuttua asioihin. Yksin on vaikea olla rohkea, mutta yhdessä se on helpompaa. Olen myös itse kokenut kiusaamista miltei koko kouluajan ja se on jättänyt minuun arvet, mutta antanut myös työkaluja pureutua asiaan ja olla mukana kiusaamisen lopettamistalkoissa. Itsekin koulukiusaamisen kohteeksi joutunut malli **Ninja Sarasalo** lähti mukaan #olerohkea-ajatteluumme vierailemalla kerhossani kertomassa omista kokemuksistaan”, Natalia Ritari kertoo.

”Sosiaalisen median rajoittaminen lapsilta tulisi olla jokaisen aikuisen tehtävä.”

Natalia Ritari

Kohti empaattisempaa peruskoulua

VUONNA 2010 ORNAMO JA DESIGNMUSEO perustivat Muotoilun Skidiakatemian. Hankkeessa pilotoidaan muotoilun menetelmiä opetuksessa sekä luodaan muotoilukasvatuksen opetusmateriaaleja koulujen käyttöön. Se on toiminut Helsingin kulttuurikeskuksen rahoituksella, yhteistyössä kaupungin opetusviraston kanssa. Kokeilualustana ovat toimineet iltapäiväkerhot, joita on järjestetty helsinkiläiskouluissa 3.–6.-luokkalaisille. Opettajina toimivat ornamolaiset muotoilijat muotoilun eri osa-alueilta.

VUONNA 2013 Valtioneuvosto kirjasi yhdeksi kansallisen Muotoile Suomi -ohjelman strategiseksi tavoitteeksi muotoiluopetuksen sisällyttämisen varhaiskasvatukseen ja jokaiselle koulutusasteelle. Ornamo ja Designmuseo ovat vastanneet tavoitteisiin tuomalla muotoiluajattelun osaksi koulujen toimintaa.

VUONNA 2016 voimaan astui peruskoulun uusi opetussuunnitelma. Siinä oppilas nähdään aktiivisena toimijana. Oppiaineiden rajoja kaadetaan eri oppiaineita yhdistävillä monialaisilla oppimiskokonaisuuksilla. Tarkastellaan ilmiöitä. Tietoteknologiaa käytetään kaikissa oppiaineissa ja kaikilla luokilla. Opitaan ajattelemaan, opitaan oppimaan, opitaan kulttuurista vuorovaikutusta, osallistutaan ja vaikutetaan. Kuulostaako tutulta?

Muotoilukasvatuksessa korostuvat prosessityöskentely, ryhmätyötaidot, ongelmalähtöinen luova ajattelu, empatia, ekologisesti ja eettisesti kestävän elinympäristön kehittäminen ja kriittinen kansalaisuus. Oppilaita ohjataan miettimään ympäristöä myös palvelukokemuksen näkökulmasta. Heidät saadaan innostumaan lähiympäristön, vaikkapa oman koulun, ruokakaupan tai liikenneopasteiden tarkastelusta.

VUONNA 2017 Kehittämiskeskus Opinkirjo julkaisi palvelumuotoilija Laura Euron kurssisisältöön pohjautuvan Matka palvelumuotoiluun -oppaan opettajille. Samaan aikaan Helsingin kaupunki pyysi Ornamoa kokoamaan eri muotoilu- ja arkkitehtuurikasvatustoimijat yhteen. Työpajojen seurauksena syntyi Koulujen muotoilupolku -työkalu, jonka viilasi valmiiksi Muotohiomon **Pekka Toivanen**. Muotoilupolku otettiin osaksi Suomen satavuotisjuhlavuoden HundrED-ohjelmaa ja sitä testattiin Helsinki Design Weekillä ensin 100 opettajan kanssa ja heti perään 200 peruskoulun 7.-luokkalaisen kanssa.

VUONNA 2018 jatkuu viime vuonna käynnistynyt muotoilukasvatuksen opettajakoulutuskiertue *Monialainen oppimiskokonaisuus: Muotoilulla monialaisuutta, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä*. Opetushallituksen rahoittama varhaiskasvatuksen ja opetustoimen henkilöstökoulutus järjestetään Helsingin lisäksi Tampereella ja Oulussa. Koulutuksesta vastaavat kehittämiskeskus Opinkirjo ja Designmuseo. Ornamon muotoilijat ovat keskeisessä roolissa asiantuntijoina ja kouluttajina. Parhaillaan valmistellaan myös toista opettajan opasta: Matka tuotemuotoiluun.

muotoilun skidiakatemia

325

lasta

Skidiakatemian iltapäiväkerhoihin osallistuneet lapset vuosina (2010–2017)

2 000

osallistujaa

Muotoilun Skidiakatemia -tapahtumissa yli 2 000 osallistujaa (Helsinki Design Week Lasten viikonloppu, arkkitehtuuri- ja muotoilutapahtuma Tulevaisuuden rakentajat, muut tapahtumat)

9

opettajaa

Opettajat: palvelumuotoilija Laura Euro, tekstiilisuunnittelija Silvia Di Iorio, teollinen muotoilija Aino Kiviranta, vaatesuunnittelija Marika Lehti, muotoilija Juhana Myllykoski, korumuotoilijat Anna Heino ja Sanna Nuutinen sekä sisustusarkkitehdit Maria Riekkinen ja Natalia Ritari.

11

koulua

Kannelmäen peruskoulu, Malminkartanon ala-asteen koulu, Pelimannin ala-aste (yhdistynyt Kannelmäen peruskouluun), Herttoniemen ala-asteen koulu, Soinisen koulu (yhdistynyt Pukinmäen peruskouluun), Töyrynummen ala-aste (yhdistynyt Suutarinkylän peruskouluun), Koskelan ala-asteen koulu, Länsi-Pasilan ala-asteen koulu, Pihkapuiston ala-aste, Arabian peruskoulu ja Snellmanin ala-asteen koulu.

TEKSTI MINNA BORG

ATELIER AHOKAS

Nostetta messuilta

Frankfurtin Heimtextil-messut ovat sisustustekstiilialan suunnannäyttäjä ja trendien luoja. Muotoilijat Liina Blom ja Iiro A. Ahokas osallistuivat omilla osastoillaan messuille. Mitä matkasta jäi käteen?

Muotoilija Iiro A. Ahokas lanseerasi Frankfurtissa Atelier Ahokas -yrityksensä Voyage-kuosimalliston. ”Voitin vuonna 2005 palkinnon Marimekon suunnittelukilpailussa, jonka jälkeen yritys on valmistanut yli 50 eri kuoseihini pohjautuvaa tuotetta. Näiltä messuilta Marimekko osti minulta viisi kuosia”, Ahokas kertoi.

MARKO VALLITTU

IIIK INTO OY, LIINA BLOM

Liina Blom osallistui tänä vuonna ensimmäistä kertaa uudella julkitilakokoelmallaan paloturvallisiin tekstiileihin keskittyneelle messualueelle. Kaksiulotteinen kuosi alkaa elää vasta oikean materiaalin kanssa: kolmiulotteinen pintastruktuuri paloturvallisessa Jäkälä-sametissa.

Lue lisää

www.intocdc.com
www.atelierahokas.com
www.messeforum.fi, www.messefrankfurt.fi
www.heimtextil.messefrankfurt.com

MESSEFRANKFURT

Heimtextilissä pienin mahdollinen osasto designer-hallissa on 4 m² ja valmis paketti maksaa halvimmillaan 1 713 €.

IIIK INTO OY, LIINA BLOM

Liinan paloturvallisia kankaita on valittu usein Heimtextilin Trend-osastolle, jonne kerätään uusimmat trendit. ”Osastolla tuotteet saavat lisähuomiota. Kankaissani on erikoistekniikoita, joten niitä on vaikea kopioida”, vinkkaa Liina Blom.

Miten osallistun?

Messefrankfurtin Heimtextil-messut ovat tekstiilialan suurin ja merkittävin tapahtuma. Ne on järjestetty ensimmäisen kerran vuonna 1971. Kävijöitä on vuosittain noin 70 000 yli 135 maasta. Näytteilleasettajia on lähes 3 000. Lisätietoa antaa mielellään messuasiantuntija, viestintä- ja markkinointijohtaja Virpi Hopeasaari, Messeforum Oy. *virpi.hopeasaari@messeforum.fi*

1. Lähde rohkeasti liikkeelle
Messut tarjoavat edullisen mahdollisuuden kansainvälisen liiketoiminnan kasvattamiseen. Aloittamiseen ei tarvita huikeita summia.

2. Perusasiat kuntoon
Mieti monistettavuus, hinnoittelupolitiikka, toimitusajat ja jakelukanavat. Toimintamallin tulee olla kunnossa, jos tilauksia tulee messujen jälkeen yllättävän paljon.

3. Ensivaikutelma on tärkeä
Yritysilme ja etukäteismarkkinointi luovat vakuuttavuutta. Panosta hyvään valaistukseen. Messuilla aktiivisen asenteen ja iloisen ilmeen merkitystä ei kannata aliarvioida!

4. Hyödynnä messujen markkinointikanavat
Varaa kaikkeen enemmän aikaa kuin aluksi arvioit. Lähetä messukutsu potentiaalisille ostajille ainakin kuukautta etukäteen.

5. Muista jälkimarkkinointi!
Lähesty saatuja kontakteja myös messujen jälkeen sähköpostilla.

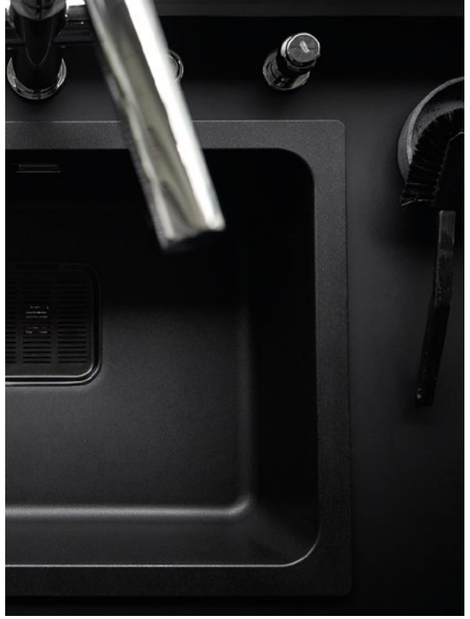

Puhtaasti tyylikkäin

Mitä syntyy, kun ensiluokkainen suomalainen muotoilu ja tinkimätön käytettävyys kohtaavat puhtaimmillaan?

Tutustu Stalan uuteen design-altaaseen niin tiedät. Kvartsikomposiitista valmistettu allas kerää katseet ja kestää ne ahkerassakin käytössä. Allas on suunniteltu yhteistyössä Pentagon Designin kanssa.

Lue lisää innovaatiostamme
osoitteessa stala.fi

DESIGN FROM FINLAND

stala_official

Ota käyttöön GDL-objektit

Nopeuta suunnittelutyötäsi ja lataa Stalan altaat, tiskipöydät ja postilaatikot GDL-objekteina ArchiCad-ohjelmaan.

Lataa objektit
www.stala.fi/suunnittelijoille

Stala Oy, Taivalkatu 7, 15170 Lahti, **www.stala.fi**

Ornamo opastaa.

TEKSTI JENNA HEINO

Älä kompastu apurahahakemuksen kanssa!

Selkeä suomi ja hyvä suunnitelma vievät pitkälle apurahahakemuksen kanssa. Ornamon projektipäällikkö Petra Ilonen kokosi vinkkejä kaikille apurahahakemusten kanssa pähkäileville hakijoille.

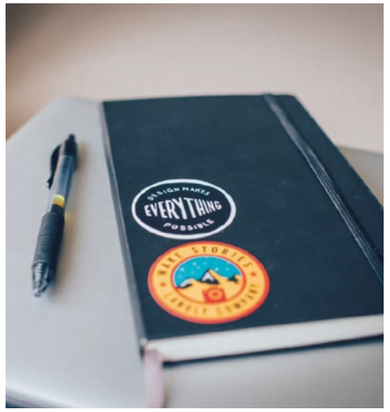

Apurahahakemus sisältää työsuunnitelman, kustannusarvion sekä usein myös kuvia tai muuta hakemusta tukevaa materiaalia.

Tee apurahan hakemisesta oma projekti

Rahaa jaossa? Äkkiä hakemusta sisään! Rahan hakemista aletaan usein suunnitella vasta siinä vaiheessa, kun tieto tarjolla olevasta apurahasta tulee. Kysy kuitenkin ensin itseltäsi, miksi olet hakemassa apurahaa ja mitä olet hakemassa. Vasta sen jälkeen löydä tarpeisiisi sopiva apuraha. Tee apurahan hakemisesta aina hyvin suunniteltu kokonaisuus ja oma projekti, jolle on varattu riittävästi aikaa. Vain vaikuttavat ja tosissaan tehdyt hakemukset erottuvat joukosta.

Suosi selkeää suomea

Älä viljele sivistyssanoja tai tavoittele hienolta kuulostavaa kieltä. Kerro selkeällä suomen kielellä, mitä olet tekemässä ja miksi. Erityisesti apurahahakemuksesi otsikon täytyy olla ymmärrettävissä yhdellä vilkaisulla, sillä usein hakemukset kategorisoidaan eri pinoihin jo nopeiden selailujen perusteella.

Listaa kustannusarvioon myös tulot

Näytä rahoittajalle, että osaat hallita kustannuksia ja ettei kaikki anottu tuki mene vain kulutukseen. Jos pidät esimerkiksi näyttelyn, sisällytä kustannusarvioon myös näyttelyn myynnistä saatavat tulot. Pyydä tarjouksia, joiden perusteella arvioit kulut. Tee kustannusarvio Word-asiakirjan sijasta aina ammattimaisesti ja siististi Excel-taulukkoon. Näin vältyt myös ikäviltä laskuvirheiltä.

Tee vaikuttava hakemus

Hakemuksen pitää olla vaikuttava ja perusteltu. Kerro hakemuksessasi, mihin projektisi vaikuttaa ja mikä sen merkitys on yhteiskunnassa ja maailmassa. Mieti, miksi juuri sinun projektisi on merkittävämpi kuin jokin toinen vastaava, joka hakee samaa apurahaa.

Vältä konditionaalia

Haluaisin pitää näyttelyn, olen ajatellut toteuttaa projektin. Ei, ei, ei. Konditionaalin käyttö aistii hakijan epävarmuutta ja rahoittaja haluaa olla varma siitä, että olet projektisi kanssa tosissasi. Kerro hakemuksessasi haaveilun sijaan suoraan, että näyttely pidetään ja projekti toteutetaan. Keskity tulevaan ja esiinny ammattilaisena. Rahoittaja on ensisijaisesti kiinnostunut tulevasta projektistasi. Ansioluettelo osoittaa toimintasi merkittävyyttä, mutta siinäkin kannattaa keskittyä oleellisten töiden esittelyyn – etenkin jos ura on pitkä. Opinnäytetyöt eivät kuulu ansioluetteloon.

Kerro selkeällä suomen kielellä, mitä olet tekemässä ja miksi.

Kuukauden taiteilijat.

Annukka Mikkola *helmikuu 2018* *(sivu 35)*

Sanat kuvina vai kuvat sanoina – vai sanakuvina? mietityttää ja määrittää tekemistäni. Luontolähtöinen taide ja kierrätysmateriaalit liittyvät sanojen ja kuvien allianssina öljytekstiilikollaaseiksi, virkatuiksi ja kudotuiksi pesiksi, esinekoosteiksi tai installaatioiksi. Joskus ryijyksi, matoksi tai sipulikirkkopipoksi. Kaamoksen sinimusta pensseli vaanii jo naapurin sementtiin rapatun seinänurkan takana. Siellä vaanii myös mörköjä ilmaantuakseen hetkenä, kun ei muista olla varuillaan.

www.pintadesign.com
www.artists-o.fi

Annukka Mikkola.
Aomame- öljytekstiilimaalaus (detalji) 77 cm x 72 cm, 2017.

- - -

Ulla Harju *maaliskuu 2018* *(sivu 36)*

Käytän työssäni laajasti keramiikan eri menetelmiä yhdistellen teoksiin joskus myös puuta tai lasia. Keraamiset teokseni liikkuvat luonnon ja ihmisyyden yhtymäkohdissa, heijastaen niin luonnon tilaa kuin ihmisenä olemisen haasteita. Teosten orgaaniset muodot linkittyvät luontoon, mutta ovat myös tunteiden ja tiedostamattoman kuvia. Teoksia peittävät ja värittävät efektilasitteet, jotka luovat erilaisia pintarakenteita. Teosten kanssa valmistuu joskus myös runoja, tai sitten muiden kirjoittamat runot ovat osa työskentelyprosessia.

www.artists-o.fi

Annukka Mikkola.
Mörön pesä, kollaasi - sekatekniikka, 42cm x 31 cm, 2011.

Ulla Harju.
Kivet, 2017, foliosavustettu keramiikka.

kuka piirtää veden viivat
ahkeroi aallot
kuka tuntee päivännousut
tällä niemellä

kuusenvihreys
kuusi kertaa kuikanhuuto
metsän rantu vastarannalla
kivien sitkeä aika
valot ja pimeät

niin tapahtuu
toistuu
niemi ei tarvitse ketään
ja miten minä sitä

Ulla Harju.
Niemi, 2017, 17x23x12 cm,
foliosavustettu keramiikka, lasinpalat.

Ulla Harju. Tuulantei, 2017, 13x17x9 cm, foliosavustettu keramiikka, lasinpalat.

se miten tulet
metsä poskillasi
avaat ovet kaikille tuulille
tuulantei
olet pitänyt tyhjän
sydämeni varattuna

oven läpi
lasten ja kukkien ääni
tula tuulan tuli tuli tei

Ornamon
Teos
Myynti
10.–18.3.´18

Uniikkia designia ja taidekäsityötä!

Puristamo
Kaapelitehdas
Tallberginkatu 1 c
Helsinki
ma-pe 12-18
la-su 11-17

TATU VUORIO. IS THERE ANY ONE OUT THERE. 2017

SEPPO KOHO. PISTE. 2017

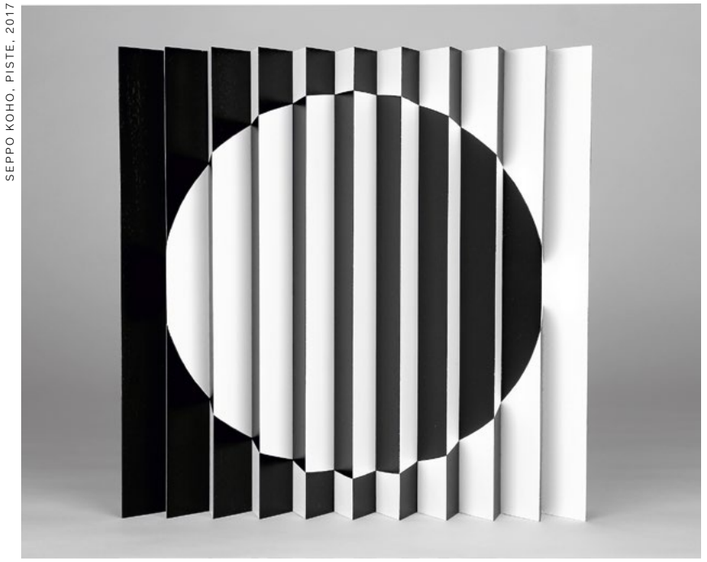

ornamo

ornamo.fi/fi/teosmyynti **#Teosmyynti18** **finnishdesigners.fi**

Askon Säätiö tukee suomalaisen muotoilu- ja ympäristökulttuurin kehittämistä ja lähiympäristömme teollisten valmisteiden laadun kohottamista.

Asko Avonius Palkinto

Teemu Hiltunen Apuraha

Antti Nurmesniemi Apuraha

Askon Säätiön Apurahat

www.askonsaatio.fi

Suunnittelija kertoo.

TEKSTI MINNA BORG

Hyvä suunnittelu on tarkoituksenmukaista ja taiteellista

YRJÖ WEGELIUKSEN URAAN on mahtunut komea lista julkisten tilojen sisustus- ja saneeraussuunnittelua. Erityisesti suunnittelu on ollut käyttäjälähtöistä ja toiminnan kautta on ratkaistuja tiloja, joiden lopullisen onnistumisen mittarina on tilojen käyttäjien hyvinvointi.

”Sisustusarkkitehti ei ole sisustaja vaan arkkitehti, joka suunnittelee tila- ja sisustusratkaisuja. Jos tingitään hyvästä suunnittelusta, tingitään olennaisimmasta. Sana design ja suomennos muotoilu on yleistävä termi. Sisustusarkkitehtuuri ei ole muotoilun ”alalaji” vaan se seuraa ja on luonteva osa arkkitehtuuria”, summaa Wegelius.

”Valmistuin opettajan korkeakoulusta. Siellä sanottiin, että älä jää opettajaksi, pyri Ateneumiin. Sinne sitten heti ensiyrittämällä pääsinkin. Koulun jälkeen olin töissä **Veli Paatelan**, **Viljo Rewellin** (sittemmin **Heikki Castrénin**) ja **Matti K. Mäkisen** arkkitehtitoimistoissa.”

Vuonna 1972 Wegelius perusti yhdessä **Pekka Perjon** ja **Arto Kukkasniemen** kanssa Sistemin, aikanaan Euroopan suurimman sisustusarkkitehtitoimiston, joka tarjosi 80-luvulla työpaikan yli 25 ammattilaiselle.

”70-luvulla opetuksen osaamisketju taisi korkeakoulussa katketa. Vaadittavat ammatilliset taidot opittiin toimistoissa, ei koulussa. Nyt voidaan olla optimistia koskien Aalto-yliopiston koulutusuudistuksia.”

Wegeliuksen mukaan yhteistyö ja molemminpuolinen ammatillinen arvostus sekä ymmärrys arkkitehtien ja sisustusarkkitehtien välillä on erittäin tärkeää. Hänellä itsellään oli hyviä opettajia.

”Eväät ammattiin sai koulussa, mutta sen harjoittamiseen liittyvät asiat opittiin käytännössä. Yrityksen pyörittämiseen ja talouden hallintaan voi valmistautua. Kun ammatti on intohimo, unohtuvat arkiset asiat helposti. Omalla toimistolla ei välttämättä ole rahallista arvoa. Säästöt voivat huveta vaikka yrityksen lopettamiseen ja palkkoihin. Eläkepäiviin tulee varautua.”

Sisustusarkkitehti SIO
Yrjö Wegelius

Wegelius perustajajäsenenä luopui Sistemistä vuonna 1992, minkä jälkeen hän perusti **Kari Uusheimalan** kanssa toimiston. Vuonna 1998 hän aloitti omaa nimeään kantavan toimiston pyörittämisen.

PS. Yrjö Wegelius on säästänyt sairaaloiden ja vaativien julkisten projektien työpiirustuksia. Hän on halukas luovuttamaan ne oppimateriaaliksi nuoremmille kollegoilleen. Wegeliuksen yhteystiedot saa SIOn kalenterista tai toimistolta.

URA

1967 **Valmistuminen TTO (TAIK)**

1972 **Sistem Oy perustetaan**

1992 **U&W Oy perustetaan**

1998 **Yrjö Wegelius Oy aktivoituu**

2007 **Unelmien apuväline -kilpailu 1. palkinto**

Kolumni.

Eksynyt

teollinen muotoilija
Pekka Toivanen

PALVELUMUOTOILIJA ON eksyneen paras ystävä. Lupaan sen teille. Joka häneen uskoo, löytää perille. Vaikka länsimetron asemalle esimerkiksi. Sellaisen julistuksen olin valmis allekirjoittamaan vielä viime vuonna – vain pari kuukautta sitten. En enää.

Palvelumuotoilu pettää. Ei se siitä johdu, etteikö Suomessa olisi huippuhyviä palvelumuotoilijoita ja alan toimistoja. Ei ole riittävästi. Ja monet muutkin kuin vain muotoilijat – tai edes jonkinasteisen palvelumuotoilukoulutuksen saaneet suunnittelijat, tarjoavat nyt huippuhyvää palvelumuotoilua.

Pahin spämmin kategoria, jota sähköpostiini sataa ovat erilaiset palvelumuotoilukurssitukset. Niitä on paljon ja niiden laatua on mahdotonta vertailla. Kurssit tarjoavat tutut ja monialaiset koulutus- ja valmennusyhtiöt, jotka ovat haistaneet markkinaraon. Palvelumuotoilua kysytään – tai ainakin tarvitaan enemmän kuin mitä on tarjota. Ensimmäinen ravinnepilleri tähän puutokseen on kurssitus ja valmennus ulospäinsuuntautuneille ihmisille, työttömille, yritysten valmennusohjelmaan kuuluville ja muille palvelumuotoilunnälkäisille.

Olen tavannut heitä, olen tehnyt heidän kanssaan töitä ja olen oppinut varomaan heitä. Heitä, jotka ovat saanet ”pamu-herätyksen”. Sillä usein palvelumuotoilusta innostuneet ihmiset syntyvät uuteen ammattiin. Osallistavuus, käyttäjälähtöisyys, yhdessä tekeminen ja workshoppaaminen on todella koukuttavaa ja kivaa. Ja oikeasti, se avaa silmät kuulemaan ja ymmärryksen oivaltamaan, miten usein käyttäjien todellisia tarpeita ja arjen helpottamista ei lainkaan ole sisällytetty suunnittelutyöhön.

Mutta sitten on se suunnittelutyö. Sen kaiken kivan jälkeen todellisuus laskeutuu muotoilijan työpöydälle kuin muumilaakson hyytävä Mörkö. Kuinkas sitten kävikään? Muuttuivatko työpajojen innostus ja ideat toteuttamiskelpoisiksi suunnitelmiksi? Lähtivätkö ideat lentoon ja muuttuivat arjen paremmiksi kokemuksiksi? Liian usein ei.

Moni palvelumuotoiluhanke puhaltaa innostuneen spiritin ja tahtotilan. Muutoksen jalkauttaminen on puurtamista ja raatamista, jossa on innostuksen ja realiteettien metsä edessä. Silloin tarvitaan sitä Nuuska Muikkusen retkireppua, jossa eväänä on vuosien kokemus, rauhallisuus ja ehkä jokin asiaan kuuluva muotoilututkinto – siis usean vuoden service design -koulutus. Silloin ei Mörkökään pelota.

Muutoksen tekeminen on oravanpyörä ja jatkuvaa ravaamista uuden perässä. Palvelumuotoilu on ideainspiraation eli koskenlaskun sijaan luovimista vastatuuleen. Hyvä navigointi ja pitkäjännitteisyys auttaa, niin pääsee kartalla seuraavaan satamaan. Tai seuraavalle asemalle. Näitä ajattelin, kun muutaman kaaospäivän seurasin länsimetron asiakasvilinää. Tajusin, miten paljon on saavutettu, kun metro on saatu Espoon Matinkylään asti ja ettei keskeneräistä työtä tulisi liian ankarasti arvioida. Nyt on juuri sen pitkäjännitteisyyden paikka, kun arki on täällä ja sitä voidaan parantaa. Jos HSL ja sen työllistämät muotoilijat kuuntelevat, matka jatkuu entistä paremmin palvellen Saunalahteen asti. Muutostyö jatkuu.

Palvelut jäsenille

LAKIMIEHEN PALVELUT
Tarvitsetko apua juridisissa kysymyksissä? Haluatko tarkistaa työsopimuksesi? Ornamon lakimies palvelee jäseniä maksutta tiistaisin ja torstaisin, p. 043 2112 723.

TIETOA VIIKOITTAIN
Sähköinen viikkotiedote lähtee jäsenille joka torstai. Se kokoaa yhteen alan työpaikat, koulutukset, näyttelyt, uutiset ja apurahat.

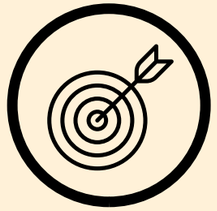

AVOIMET TYÖPAIKAT
Ornamon korkeakoulutettu jäsenistö kiinnostaa työnantajia. Sähköisessä jäsenkirjeessä julkaistaan viikoittain tietoa avoimista työpaikoista ja työtilaisuuksista.
www.ornamo.fi/fi/tyopaikat

KOULUTTAUDU SÄÄNNÖLLISESTI
Ilmaisissa jäsenkoulutuksissamme lisäät ammatillisia valmiuksiasi. Koulutusten aiheet vaihtelevat aineettomien oikeuksien suojaamisesta markkinointiin.
www.ornamo.fi/fi/tapahtumat-ja-koulutukset

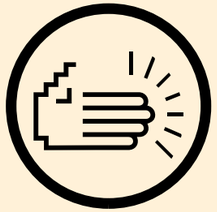

TUKEA JA NEUVONTAA
Ornamon asiantuntijoilta saat tukea ja neuvontaa mm. palkkakysymyksissä, rahoituksen hakemisessa ja yritystoiminnan kehittämisessa. Soita tai tule käymään!
www.*ornamo.fi/ota-yhteyttä*

NÄY AMMATTILAISTEN JOUKOSSA
Ornamon jäsenenä voit luoda ilmaiseksi portfoliosi *www.finnishdesigners.fi* -sivustolle, joka tavoittaa muotoilun, suunnittelupalvelujen ja taiteen ostajat. Voit myös lisätä sivustolle oman verkkokauppasi.

SOPIMUSMALLIT
Valmiit sopimuspohjat helpottavat ammattilaisen työtä. Sopimuspohjia on ladattavissa jäsenpalvelusivuilta suomeksi ja englanniksi.

APURAHAT JA RESIDENSSIT
Ornamon jäsenet ovat oikeutettuja hakemaan useita stipendejä ja residenssejä. Haussa olevat apurahat ja residenssit löydät koottuna jäsenpalvelusivuilta.

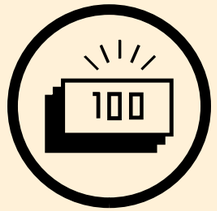

RAHANARVOISIA ETUJA
Ornamon jäsenkortilla saat alennuksia liikkeistä, museoiden sisäänpääsymaksuista ja lehtitilauksista. Jäsenenä saat myös Ornamon lehden neljä kertaa vuodessa kotiin kannettuna.

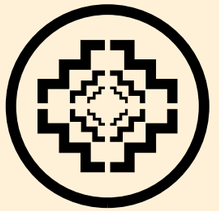

HYÖDYNNÄ TAPAHTUMAT
Sinulla on mahdollisuus myydä tuotteitasi ja teoksiasi Ornamon vuosittaisissa tapahtumissa Teosmyynnissä ja Design Joulussa. Samalla verkostoidut kollegoiden kanssa.

Terveiset

Mitä kuuluu, Taiteilijat O? — Tuoreen puheenjohtajan terveiset

TAITEILJAT O:N PUHEENJOHTAJANA vuoden alussa aloittanut **Tero Annanolli** odottaa, että Taiteiljat O:n merkitys Ornamossa vahvistuu taiteen, yhteisön, osallistavuuden, jäsenten aktiivisuuden ja merkityksellisten kokouksien avulla. Toimintaan liittyen Taiteiljat O:n hallituksessa on päätetty tänä keväänä panostaa viestintään ja some-näkyvyyteen. Lisäksi jo aloitettuja yhteistyöprojekteja on tarkoitus edistää kotimaassa ja Pohjoismaissa.

Lakimies tukenasi

Tarvitsetko apua juridisissa kysymyksissä? Haluatko tarkistaa työsopimuksesi? Askarruttavatko aineettomiin oikeuksiin tai kannattavuuden kehittämiseen liittyvät asiat?

Ornamon lakimies Jussi Ilvonen vastaa Ornamon jäsenten kyselyihin maanantaisin ja torstaisin klo 9–17. Puh. 043 2112 723.

Muina arkipäivinä voi lähettää sähköpostia: *jussi.ilvonen@ornamo.fi*

Palvelu on jäsenille maksutonta.

TEOLLISUUSTAITEEN LIITTO ORNAMON

kevätkokouskutsu 2018

Aika: torstai 12.4.2018 klo 17.00
Paikka: Ornamon toimisto, Annankatu 16 B 35-36, 00120 Helsinki
Kokousmateriaali on nähtävillä Ornamon kotisivuilla **www.ornamo.fi** viikkoa ennen kokousta.

ASIALISTA

1. Kokouksen avaus
2. Kokouksen järjestäytyminen
Valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjantarkastajaa ja kolme äänten laskijaa.
3. Kokouksen osallistujat
Todetaan paikalla olevat äänivaltaiset jäsenet ja heidän valtakirjoilla edustamansa muut äänivaltaiset jäsenet sekä muut läsnä olevat.
4. Kokouksen päätösvaltaisuus
Todetaan kokouksen päätösvaltaisuus.
5. Työjärjestyksen hyväksyminen
6. Toimintakertomus 2017
Esitetään hallituksen kertomus vuoden 2017 toiminnasta sekä päätetään niistä toimenpiteistä, mihin se antaa aihetta.
7. Tilinpäätös 2017
Esitetään vuoden 2017 tilinpäätös ja tilintarkastajien lausunto. Vahvistetaan vuoden 2017 tilinpäätös ja myönnetään vastuuvapaus hallitukselle ja muille vastuuvelvollisille.
8. Ylijäämän käyttäminen
Päätetään ylijäämän käyttämisestä.
9. Päätetään sääntöjen muuttamisesta
Hallituksen esitys sääntömuutoksista, mm. Ornamon nimenmuutos.
10. Muut asiat
11. Kokouksen päättäminen

Vuosikokouksessa tehdään historiallinen päätös — tule mukaan!

TÄNÄ VUONNA ORNAMON vuosikokousta 12. huhtikuuta ei kannata jättää väliin. Kokous päättää Ornamon mahdollisesta nimenmuutoksesta. Asiasta järjestettiin marraskuussa 2017 neuvoa-antava äänestys, jossa kaikki Ornamon jäsenet saivat kertoa kantansa Ornamon nimestä.

Eniten ääniä sai am. nimiehdotus: *Ornamo* (järjestön nimi suomeksi) ja *Design Finland Ornamo* (järjestön nimi ruotsiksi ja englanniksi).

Ornamon hallitus päätti kokouksessaan 13.12.2017 esittää Ornamon vuosikokoukselle, että järjestön nimeksi vaihdetaan eniten ääniä saanut nimivaihtoehto.

Varsinaisen päätöksen nimenmuutoksesta tekee Ornamon vuosikokous. Vuosikokous on Ornamon ylin päättävä elin, jossa jokaisella Ornamon jäsenellä on äänioikeus. Vuosikokous järjestetään torstaina 12.4. klo 17.00 Ornamo toimistolla.

MIKSI ÄÄNESTETTIIN? Ornamon jäsenet työskentelevät muotoilun kentällä, jossa perinteiset ammatit kehittyvät yhdessä uusien työnkuvien kanssa. Muotoilun käyttö laajenee uusille aloille.

Järjestön nimi on tärkeä osa Ornamon identiteettiä. On tärkeää, että Ornamon nimi kertoo siitä, mitä ja keitä järjestö edustaa. Ornamon hallitus päätti siksi järjestää äänestyksen, jossa Ornamon jäsenistön kanta Ornamon nimestä kartoitettiin.

Lisätietoja: *www.ornamo.fi/nimiaanestys*

KEVÄTKOKOUSKUTSU 2018

Sisustusarkkitehdit SIO ry

Aika: to 15.3. klo 18

Paikka: Orient Occident, Ruukinkuja 2 Espoo

Bussikuljetus lähtee Helsingistä Kiasman edestä klo 16.30

Tilaisuuden aluksi sisustusarkkitehti SIO Katriina Lankinen esittelee Orient Occidentin uudistuneet toimistotilat. Tarjoilua, tervetuloa!

Tarjoilun ja bussikuljetuksen vuoksi ilmoittautumista pyydetään 8.3. mennessä Minnalle os: office@sio.fi tai p. 046 878 2573

KEVÄTKOKOUSKUTSU 2018

Tekstiilitaiteilijat Texo ry

Aika: ti 10.4. klo 17

Paikka: Lapuan Kankurit Showroom, Katariinankatu 2, Helsinki

Hyväksytään vuoden 2017 toimintakertomus, tuloslaskelma ja tase ja päätetään vuoden 2017 hallituksen ja luottamushenkilöiden vastuuvapaudesta.

KEVÄTKOKOUSKUTSU 2018

Taiteilijat O ry

Aika: ma 19.3. klo 17

Paikka: Ornamon toimisto, Annankatu 16 B 35-36, 4. krs, Helsinki

Hyväksytään Taiteilijat O ry:n vuoden 2017 toimintakertomus, tilinpäätös ja tilintarkastajien lausunto. Lisäksi päätetään Taiteilijat O ry:n sääntömuutoksesta. Lopuksi keskustelua Taiteilijat O:n toiminnasta. Tarjoilua!
Kokouksen esityslista ja sääntömuutosesitys löytyvät Taiteilijat O ry:n kotisivuilta 10 vrk ennen kokousta: *www.artists-o.fi*

Uusia kasvoja toimistolla

JUSSI ILVONEN aloitti tammikuussa Ornamon lakimiehenä. Jussi on työskennellyt aiemmin lakimiehenä kulttuuri- ja taidealan järjestöissä sekä lakitoimistoissa. Ornamon jäsenet pääsevät jatkossa hyödyntämään Jussin vahvaa kokemusta luovien alojen sopimusasioista sekä tekijänoikeuksista. ”Odotan innolla uusia ja mielenkiintoisia työtehtäviä sekä jäseniin tutustumista. Olkaa yhteydessä!”

ELINA PERTTULA on palannut vanhempainvapaalta Ornamon viestintään. Hän vastaa jäsenviestinnän kehittämisestä, Ornamon järjestökuvasta sekä media- ja sidosryhmäsuhteista. Elina on myös kiinnostuksella mukana Ornamon asiantuntijahankkeissa, jotka edistävät koko alan etua. ”Arvostan suomalaista suunnittelua ja taidetta. Viestinnällä voimme tukea näiden alojen painoarvoa yhteiskunnassa.”

ANNA LAAMANEN hyppäsi tammikuussa Ornamon remmiin tuottamaan Teosmyyntiä. Aiemmin Anna on toiminut mm. Valokuvataiteilijoiden liitossa projektipäällikkönä ja tuottanut kansainvälistä nykytaidefestivaali Art Fair Suomea. ”Kiva päästä tutustumaan Teosmyynnin parissa paremmin myös taideteolliseen taiteeseen.”

KIRSTI NOKELAINEN

Keramiikkataiteilija

Annikki Anttila

30.7.1952–6.12.2017

ANNIKKI ANTTILA syntyi Oulussa vuonna 1952. Hän valmistui taiteen maisteriksi Taideteollisesta korkeakoulusta 1987 keramiikka- ja lasitaiteen laitokselta.

Jo opiskeluaikana Annikki herätti huomiota persoonallisilla ja luonnonvoimaisilla töillään. Lopputyön suuret, runsailla värillisillä lasitteilla maalatut liskoveistokset ihastuttivat. Taiteellisen työn lisäksi Annikki Anttilan sydäntä lähellä oli kulttuurinen nuorisotyö. Hän teki työuran keramiikkaohjaajana Helsingin kaupungin Nuorisoasiainkeskuksessa. Hän oli myös mukana taidekäsityömyymälä Artisaanissa.

Viime vuosina Annikin veistosten lähtökohta oli naisen elämä. Niiden estetiikka kumpusi vanhasta maalaustaiteesta, jossa barokin ja rokokoon runsaus ja koristeellisuus kiinnostivat.

”Veistoksissani olen miettinyt tyttöjen ja naisten sisäisiä mielenprosesseja, yrittänyt tavoittaa ihmiselon kauneuden... Ihminen hengittää olentona, jonka elinvoima on kontakti ja kanssakäyminen. Kohtaamisten vuoropuhelussa syntyvät mielikuvat menneestä, tulevasta ja nykyisyydestä, syntyy oma tulkinta itsestä ja elämästä.”

Hilkka Niemi, opiskelutoveri

JARI LAURIKKO / TS

Korutaiteilija

Matti Hyvärinen

26.8.1937–12.12.2017

KORUTAITEILIJA MATTI HYVÄRINEN menehtyi Kaarinassa pitkäaikaisen sairauden uuvuttamana. Hän oli maamme ja kansainvälisesti tunnetuimpia ja menestyneimpiä korutaiteilijoita. Hyvärinen teki pitkän uran itsenäisenä yrittäjänä, kultaseppänä ja korutaiteilijana.

Hyvärinen oli tavattoman tuottelias uransa aikana ja hän muotoili tuhansia korumalleja. Hän teki vertaansa vailla olevan työn suomalaisen modernin korutaiteen maailmanvalloituksessa, jota siivittivät lukuisat kansainväliset korumuotoilupalkinnot. Hyvärinen oli myös suomalaisena korutaiteilijana ainoa, joka on saavuttanut alan arvostetuimman Diamonds International Awards -palkinnon.

Viimeisimpinä vuosinaan Hyvärinen palasi maailman markkinoilta takaisin kotimaahan valmistaen korut yksilöllisinä ateljeetöinä poikansa Tomin kanssa kahdestaan. Hyvärinen oli kuollessaan 80-vuotias ja hän työskenteli elämänsä loppuun saakka. Vielä joulukuun ensimmäisenä viikonloppuna hän osallistui iloisena Ornamon Design Jouluun Helsingin Kaapelitehtaalla.

Heli Suominen

Media.

Ornamon lehti 1/2018
Ornamon jäsenlehti toteutetaan
Gerda ja Salomo Wuorion säätiön tuella.

PÄÄTOIMITTAJA Salla Heinänen
TOIMITUSSIHTEERI Elina Perttula
media@ornamo.fi, p. 043 211 0755
ULKOASU TikkaTalvenheimo
ORNAMON ILMOITUKSET
JA ILMOITUSMYYNTI, TOIMITUS
Minna Borg, minna.borg@ornamo.fi, p. 046 878 2570

4 NUMEROA VUODESSA

1/18	1.2.	1.3.	Painos 3 500
2/18	5.5.	5.6.	Painos 2 600
3/18	15.8.	11.9.	Painos 3 500
4/18	15.11.	15.12.	Painos 2 600

Aineistovaatimus	offset (CMYK)
Painos	3 500 kpl
Painopaikka	Trio-Offset
Koko	210 x 280
Paperi	Galerie Art Volume (115 g, kansi 170 g)

ILMOITUSHINNAT (EI ALVIA)	NUMEROT 2, 4 / 1, 3
Hinnat 4-väri-ilmoituksille (CMYK)	
1/8 s. 97 x 66 mm	150 € / 200 €
1/4 s. 97 x 132 mm	450 € / 550 €
1/2 s. pysty 97 x 280 mm + 3 mm bleed	590 € / 690 €
1/2 s. vaaka 210 x 132 mm + 3 mm bleed	590 € / 690 €
1/ 1 s. 210 x 280 mm + 3 mm bleed	850 € / 950 €
Takakannen tai etukannen sisäsivu	
210 x 280 mm + 3 mm bleed	950 € / 1 050 €
Takakansi	
210 x 240 mm + 3 mm bleed	1 000 € / 1 100 €

Materiaali lehteen tulee toimittaa aineistopäivään mennessä osoitteeseen: *media@ornamo.fi*. Ilmoitukset pdf-muodossa (painokelpoisina). Erilliset kuvatiedostot jpeg- tai tiff-kuvina, painokelpoisina, resoluutio 300 dpi.

MEDIAKORTTI *ornamo.fi/ornamon-lehti*
TIEDUSTELUT Minna Borg p. 046 878 2570, *minna.borg@ornamo.fi*

Ornamon jäsenlehden sähköinen versio on luettavissa kotisivujen jäsenpalveluita-osiossa. Linkki lehteen lähetetään jäsenille viikkotiedotteissa. Tunnukset voi pyytää osoitteesta: *ornamo.fi/kirjaudu*

ISSN 2341-7781 (painettu)
ISSN 2341-779X (verkkojulkaisu)

TEOLLISUUSTAITEEN LIITTO ORNAMO
INDUSTRIKONSTFÖRBUNDET ORNAMO
THE FINNISH ASSOCIATION OF DESIGNERS

Salla Heinänen
Toiminnanjohtaja
p. 0400 221 143,
salla.heinanen@ornamo.fi

Saara Argillander
Koordinaattori, viestintä ja
opiskelijatoiminta
Viikkotiedote, info@ornamo.fi
p. 046 909 2610
saara.argillander@ornamo.fi

Minna Borg
Pääsihteeri, Sisustusarkkitehdit SIO
p. 046 878 2573
office@sio.fi
Markkinointikoordinaattori, Ornamo
p. 046 878 2570
minna.borg@ornamo.fi

Jenna Heino
Viestinnän asiantuntija
Hankeviestintä, sisällöntuotanto
p. 044 7676 303
jenna.heino@ornamo.fi

Petra Ilonen
Muotoilun projektipäällikkö, jäsenpalvelut
Finnishdesigners-portfoliot
p. 046 878 2572
muotoilu@ornamo.fi

Jussi Ilvonen
Lakimies
p. 043 2112 723
Ma ja to klo 9–17
jussi.ilvonen@ornamo.fi

Elina Perttula
Viestintäpäällikkö
Asiantuntijaviestintä, mediasuhteet,
digitaalinen viestintä, Ornamon lehti
p. 043 211 0755
media@ornamo.fi

Anna Rikkinen
Asiantuntija, taide
Hankkeet, kehitystyö, jäsenpalvelu
p. 044 743 3577
anna.rikkinen@ornamo.fi

Sari Vesanen
Talous- ja hallintosihteeri, jäsenasiat
p. (09) 687 7740
office@ornamo.fi

Kristian Keinänen
Ornamon puheenjohtaja

Teollisuustaiteen Liitto Ornamo

Annankatu 16 B 35–36
00120 Helsinki
ornamo.fi
finnishdesigners.fi

Ornamon toimisto on avoinna
ark. klo 9–17, suljettu heinäkuussa.

MUOTOILUN
ANTTI NURMESNIEMI

jatkokoulutusapurahat lukuvuodelle 2018–2019.
Hakuaika 1.2.–27.4.2018.
Lisätiedot www.askonsaatio.fi

. MV71

IA
Itella Posti Oy

Itella Green

PodWork Xpress -työpiste mahdollistaa häiriöttömän työskentelyn ja tarjoaa yksityisyyttä vilkkaassakin ympäristössä. PodWork Xpress syntyi tarpeeseen ”on-the-go” työpisteelle sekä toimistoissa että julkisissa tiloissa.Takin voi ripustaa henkarille, sillä PodWork Xpress on myös vaatesäilytysmoduuli. Nauti työmukavuudesta missä liikutkin.
#bymartela #InspiringSpaces #PodWorkXpress #InspiringWork

Inspiring spaces

Martela

PodWork Xpress

DESIGN **o4i DESIGN STUDIO**